

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 7 FEBRUARI 1917

No. 58

INHOUD

	Blz.
WILSON-POLITIEK EN DUIKBOOT-POLITIEK	98
De oorlogswinstbelasting	98
Goud en zilver in 1916	100
De goudvoorraad der Fransche circulatiebank	101
Tabak	101
BOEKAANKONDIGING	102
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	102
MAANDCIJFERS:	
Inklaringen op Amsterdam en Rotterdam	103
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	104—113
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

BERICHT.

Het Secretariaat bericht, dat het zeer verplicht zal zijn voor toezending van nummers van den eersten jaargang, op welke behoud geen prijs wordt gesteld. De daarop komende frankeeringskosten zullen gaarne worden vergoed.

6 FEBRUARI 1917.

Verschillende omstandigheden deden de geldkoersen in de afgelopen week vaster worden. De geldbehoefte zijn voor de Februarimaand nooit bijzonder groot, maar bij iedere maandwisseling doet zich in meerdere of mindere mate een sterkere vraag naar geld voor, zoodat ook nu op de ultimo en de eerste dagen der nieuwe maand de koersen aantrokken. De rente van particulier disconto steeg van 1½ tot 1¾ pCt., de prolongatierente noteerde op 3, daarna op 3¼ pCt.

* * *

In het verdere verloop der week begon er meer vraag te komen om de stortingen op de nieuwe staats-

leening te kunnen doen, welke uiterlijk 7 dezer moeten plaats vinden en ten slotte deed de aankondiging van den nieuwen duikbootoorlog en de vraag wat Amerika zou doen, bij de geldgevers een sterke terughouding ontstaan, zoodat op den laatsten dag der week de noteering voor particulier disconto vrijwel nominaal was en de prolongatierente tot 4 pCt. steeg.

Nadat de Zondag ons het bericht bracht van het afbreken der diplomatieke betrekkingen tusschen Amerika en Duitschland, was het niet te verwonderen, dat de eerste beursdag der nieuwe week ons een prolongatie-noteering van 5½ pCt. deed zien.

* * *

De vermeerdering in de uitzettingen van de Nederlandsche Bank, volgens den laatsten weekstaat, zijn slechts gedeeltelijk in verband te brengen met het bovenstaande; het grootste gedeelte ontstond door ontrekkingen van de regering.

* * *

Ook de wisselmarkt was de laatste dagen der week geheel onder den invloed van de politieke gebeurtenissen. De noteeringen voor Berlijn en Weenen liepen snel terug en de handel in wissels op New York stond stil uit vrees, dat verzending vooreerst niet mogelijk zou zijn. De koers voor telegrafische uitbetalingen op New York bleef echter onveranderd vast.

* * *

De Nederlandsche molestverzekeringmarkt nam, na de aankondiging van den verscherpten duikbootoorlog, in het algemeen een afwachtende houding aan, en zij kon dat tot heden volhouden, omdat de scheepvaart grootendeels stil lag en er dus zeer weinig te verzekeren viel. De premiën, die betaald werden, waren natuurlijk veel hooger dan gewoonlijk, doch zij liepen zoo sterk uiteen, dat men van een nieuwe gangbare premie niet spreken kan. Berichten uit Engeland doen vermoeden, dat ook daar, althans op de particuliere assurantiemarkt, de premiën gestegen zijn, doch het is zeer goed mogelijk, dat men zich over de verhooging van het risico ginds een minder ernstige voorstelling maakt dan hier, althans voor zoover Engelsche schepen betreft. Opmerking verdient, dat reeds enkele dagen voor de bekendmaking van den verscherpten duikbootoorlog eenige Duitse assurantie-maatschappijen hunne agenten hadden geïnstrueerd voorloopig geen molestverzekeringen meer aan te nemen.

WILSON-POLITIEK EN DUKBOOT-POLITIEK.

De twee methoden om tot vrede en tot orde terug te keeren staan nu zoo helder mogelijk tegenover elkaar; tot dusver is er geen derde. De methode-Wilson zoekt naar wat er gemeenschappelijks is in het levensbelang van alle volken; meent, dat dit gewaarborgd zou kunnen worden door een volkenbond; en poogt daarom de publieke aandacht te leiden naar het denkbeeld: *toekomstige samenwerking* als middel tot vrede. De duikboot-methode daarentegen meent den vrede te verhaasten, niet enkel door hard tegen hard te gaan, maar door de heele wereld te bedreigen in haar leven en goed; zij ziet in *verschrikking* het middel tot vrede. De tegenstelling valt te meer op; doordat de rijkskanselier, die nog pas op 9 November 1916 verklaarde met het beginsel van een volkenbond-accoord te kunnen gaan, in zijn rede van 31 Januari 1917 bij de reeks punten van overeenstemming tusschen Wilsons wenschen en de zijne, juist het hoofdpunt uit Wilsons rede, den toekomstigen volkenbond; verzweeg. Wilson wil vrede door eendracht; Hohenzollern wil — of schijnt te willen — vrede door vrees; de geallieerden willen beide.

Het schijnt soms, dat ons land alleen op de moeilijkheden der bedreigingsmethode, van welken kant de bedreiging ook kome, is voorbereid; dat de actualiteit van Wilsons staatkunde daarentegen nog niet recht tot ons is doorgedrongen. De Tweede Kamer heeft op 24 en 25 Januari over Wilsons denkbeeld gedebatteerd, alsof wij 1907 in plaats van 1917 schreven; alsof de wereld het van de sympathie of antipathie dezer honderd heeren zal laten afhangen, of er een volkenbond tot stand komt ja dan neen; alsof niet om zoo te zeggen, niet elke maand een voorstel, gesteund door groote landen, vóór ons kan komen te liggen; ja zelfs, alsof Nederland ten aanzien van een mogelijken volkenbond, die miserabele rol van profiteerenden buitenstaander nog eens zou kunnen spelen, die de Berner conventie maar al te goed van ons heeft gekend. Wilsons denkbeeld, met al den aanhang dien het in Europa als practisch vraagstuk reeds bezit, vond de Kamer onvoorbereid. Minister Loudon, van zijn kant — wien naar eigen getuigenis zelfs de tijd ontbroken heeft voor een Memorietje van Antwoord over het Bryan-tractaat — kan moeilijk gelegenheid hebben gehad om voor zichzelf tot klaarheid te komen, welke soort van Wilson-bond voor Nederland gewenscht zou kunnen zijn en welke noodlottig; welke voorwaarden en amendementen wij in elk geval moeten stellen; welke subsidiaire denkbeelden wij kunnen aanbrengen. Mocht dus een uitgewerkt schema bij de regeeringen van Europa inkomen, dan moet ten onzent alle onderzoek van het vraagstuk nog eerst beginnen: het departement is onvoorbereid. En dat, terwijl ieder begripen kan, dat de denkbeelden moeten zijn gerijpt eer de zaak ter tafel komt; en dat het oogenblik, waarop zij ter tafel komt, niet afhangt van ons.

Zelfs indien, door zijn verzet tegen de duikbootenfurie, ook president Wilson wordt weggezogen naar het zog van haat en oorlog, zelfs dan nog is deze Wilson-politiek, die tegen geen enkel land vijandig, maar voor aller belang dienstwillig is, niet van de baan: Verergering van den oorlog kan haar alleen aanvuren en haar optreden verhaasten. Ter wille van de groote zorgen, die scheepvaart en toevoer ondergaan, Wilsons toekomstwerk negeeren ware even kortzichtig als het zou zijn, onze economische toerusting van na den oorlog voorbij te zien. Voor de moeilijkheden, die de Wilson-politiek nog baren zal, moeten wij evenzeer klaar staan als voor die van de zeevaart: klaar staan, en niet in bed liggen.

C. v. V.

5 Februari 1917.

DE OORLOGSWINSTBELASTING.

Naar aanleiding van de artikels van de heeren Mr. J. Salomonson en P. Lugt, resp. in No. 46 en 48 van den Ien jaargang van dit blad, werden mij in den laatsten tijd herhaaldelijk vragen gesteld, waaruit blijkt, dat men in het algemeen nog altijd in twijfel verkeert omtrent de wijze, waarop de balansen moeten worden opgemaakt, teneinde te voldoen aan de bepalingen van de Wet op de oorlogswinstbelasting en art. 10 en 11 der Wet op de inkomstenbelasting.

Het schijnt mij daarom niet overbodig, die bepalingen nader te beschouwen, in de hoop dat deze beschouwing zal leiden tot eene gelijkmatige en billijke toepassing der betrokken wetten.

Uit art. 10 der Wet op de inkomstenbelasting blijkt met voldoende zekerheid, wat de wetgever bedoelde met „zuivere inkomst” of „netto winst”.

Blijkbaar heeft men daarbij niet gedacht aan de ondernemerswinst, in den zin, die in de staathuishoudkunde algemeen aan dit woord wordt toegekend; maar moet daaronder worden verstaan het batig verschil tusschen:

de opbrengst van alle in een gegeven onderneming in het afgelopen jaar afgestooten goederen, event. nog verhoogd met inkomsten uit kapitaal en voor bewezen diensten zooals commissie; en

de som der tot verkrijging of door den verkoop van die goederen gemaakte kosten en der in het betr. jaar gemaakte onkosten (ongelden), dat zijn die uitgaven en dat verbruik van vermogen, waartegenover geen aanwijsbare tegenwaarde werd verkregen.

Men heeft dus de volgende calculatie voor oogen gehad:

Bruto opbrengst der goederen volgens factuur	P _B
Andere inkomsten als rente, commissie, enz.	I _A
Bruto inkomen.	I _B
af: <i>Kosten</i>	
a. aan de invordering verbonden I	
vermoed. verlies op schuldvord. D	
verkoopprovisie, vracht. V	
directe verkoopkosten	V _K
b. Kosten verbonden aan de aanschaffing dezer goederen resp. der daartoe verwerkte stoffen. A	
Kosten van vervoer idem T	
Afschrijvingen . . . . . D	
Kosten van bewaring goederen en productie . . . . . M	
Kosten van bewerking . . . . . B	
Zelfkosten	Z
af: Kosten van algemeen beheer, als rente, huur, belastingen, salarissen	O
Totale aftrek	V _K +Z+O
Netto inkomen	I _N

Behoudens een enkele wezenlijke uitzondering, waarop ik onmiddellijk zal terugkomen, is deze calculatie in overeenstemming met goed koopmansgebruik, dat er zich tegen verzet niet gerealiseerde kapitaalvermeerderingen als winst te beschouwen.

Noch in het betr. wetsartikel, noch in bovenstaande becijfering is echter rekening gehouden met de waardeveranderingen, die de onverkochte verbruiksgoederen, de voorraden aan koopmanschappen dus, hebben ondergaan.

En dat doet men wel. Mr. Salomonson zegt terecht, dat de koopman in het algemeen voorliefde koestert voor het systeem van waardebepaling, dat ook in de Deutsche handelswetgeving is overgenomen: taxatie volgens inkoopsprijs, doch met de beperking, dat indien de markt teruggegaan is, niet hoger gewaardeerd wordt dan tot de actuele marktwaarde.

Goed bezien wil dit zeggen: om te komen tot het netto-inkomen, moet de becijferde winst nog vermindert worden met de wel niet absoluut vaststaande

maar toch waarschijnlijke verliezen, die de liquidatie van den voorraad met zich zal brengen.

De koopman acht terecht voorzichtigheid ten opzichte van de schatting zijner voorraden niet minder noodig dan ruime afschrijvingen. Hem af te brengen van een door de voorzichtigheid geboden gebruik ware in strijd met grooter belangen dan de opbrengst van de inkomstenbelasting in een gegeven jaar. Ik zeg een gegeven jaar, omdat op den duur de wijze van waardebepalen van den voorraad geen nadeeligen invloed op den aanslag heeft. Immers zoo in 1918 de voorraad van 31 December 1917 voor een hooger bedrag wordt verkocht, dan waarvoor hij op de balans voorkwam, dan zal de winst over 1918 evenveel hooger zijn als die voor 1917 te laag is geraamd, terwijl dalen een eigenschap is, die het percentage onzer belastingen volkomen vreemd is geworden.

Een andere vraag is het, of de hiervoor bedoelde methode voldoende waarborgen geeft voor de toekomst.

Om te komen tot een antwoord op deze vraag, moeten wij weten, waarom koopman en industrieel voorraad houden.

De gestie van den koopman is — en in de meeste technische ondernemingen zijn voortbrenging en handel onafscheidelijk vereenigd — te voorzien in de onmiddellijke behoefte, wat zonder voorraad niet mogelijk is. Voor den industrieel is het houden van voorraad bovendien voorwaarde tot regelmatige — dus economisch gewenschte — productie.

Beiden moeten het risico aan de tijdsoverspanning (speculatie) verbonden dragen, en zij kunnen dat ook, omdat het verlies, dat geleden wordt op den voorraad bij teruggaande markt, bij voorbaat is goedgemaakt door de winst, die bij oplopende prijzen is gemaakt. Logisch volgt hieruit, dat het noodzakelijk is de winst, die veroorzaakt is door de variaties in de prijzen van den voorraad, te reserveeren tot dekking van de later uit dezelfde oorzaak te verwachten verliezen.

Dit wijst van zelf aan hoe de taxatie der koopmanschappen moet geschieden.

De voorraad aan goederen, die hun waarde als handelsobject in onverminderde mate behouden hebben, die dus noch beschadigd zijn noch uit gebruik zijn geraakt, worden opgenomen tot den kostenden prijs; terwijl de variaties of ten opzichte van den normalen prijs of ten opzichte van den kostenden prijs op de vorige balans worden toegevoegd (bij stijging) of onttrokken (bij daling) aan een „reserve voor prijsverschillen“.¹⁾

Een voorbeeld tot explicatie.

Een kleine kopergietterij moet, teneinde haar menschen regelmatig in dienst te kunnen houden en aan de opdrachten harer cliëntèle prompt te kunnen voldoen een voorraad houden aan roodkoper van ten minste 10.000 K.G., waarvan de prijs franco magazijn in normale omstandigheden omstreeks 85 ct. per K.G. bedraagt.

In verband met den kostenden prijs van zijn voorraad zullen nu volgende variaties in de „reserve voor prijsverschillen“ noodig zijn.

31/12 1904.	Kostende prijs	85 ct.:	onveranderd.
'05.	id.	95 „:	toevoegen f 1000.
'06.	id.	105 „:	id. „ 1000.
'07.	id.	88 „:	af trekken „ 1700
			enz.

Met fluctuatien in de grootte van den voorraad is opzettelijk geen rekening gehouden, omdat de reserveering alleen noodzakelijk is en dus ook gewettigd is voor die grootte van den voorraad, waar beneden men uit eigen overweging niet gaat; d.i. de zoogenaamde ijzeren voorraad. Daarvoor moet de reserve worden gemaakt, onverschillig of er voorraad is of niet.

Men zal mij tegenwerpen, dat deze reserve tot nu toe niet gebruikelijk was, en ik zal die tegenwerping

¹⁾ Aan te toonen, dat in beide gevallen hetzelfde resultaat bereikt wordt, is wel onnoodig; aanbeveling verdient slechts steeds uit te gaan van lage prijzen.

aanvaarden, mits men erkent, dat achterwege bleef wat bedrijfstechnisch noodzakelijk was: en dat die reserve onvermijdelijk is, zoodra in de winstverdeling ingrijpende wijziging wordt gebracht — zooals nu door de oorlogswinstbelasting.

Nu is het m.i. niet alleen niet onjuist om, mits men zijn voorraad opneemt tot den kostenden prijs, de hierboven bedoelde prijsreserven te creëren; maar is dat zelfs noodzakelijk en wettig ook, mits men voor normalen prijs neme den doorsnee prijs en voor ijzeren voorraad den doorsnee-voorraad op 1 Januari van de jaren, die volgens de wet dienden tot grondslag van de bepaling van de gemiddelde winst.

Noodzakelijk is de reserve, omdat zoodra door normaler omstandigheden regelmatig aanvoer van allerlei goederen mogelijk wordt en het staatsbelang zal ophouden, de industrieel bij nog altijd hooge prijzen zijn voorraden zal moeten completeeren, dat iedere koop verlies brengt. Wie de winst, uit den oorlogstoestand voortspruitend, wil bepalen overeenkomstig art. 1 der Wet, mag dit verlies niet buiten beschouwing laten.

De calculatie is dus ook wettig, en dit te meer, omdat het begrip der compensatie van winsten en verliezen voortspruitend uit den oorlogstoestand voor een gegeven onderneming in verschillende jaren in de Wet zelf is neergelegd.¹⁾

Wat de afschrijvingen betreft, schijnt er twijfel aan te bestaan daarover, wat goed koopmansgebruik is. Wie beweert, dat dit gebruik nimmer behoorlijk is formuleerd, heeft niet geheel ongelijk; hoewel het niet onmogelijk is in de divergeerende meeningen een algemeene lijn te ontdekken.

Die blootleggen is aangeven, wat thans is de gangbare meening omtrent een gezonde afschrijvingspolitiek. Men erkent algemeen, dat de afschrijving moet dekken de waardevermindering tengevolge van:

- het verouderen van het gebruiksgoed;
- het gebruik van het gebruiksgoed en
- dat zij bovendien moet voorzien in de verliezen,

die het gevolg zijn van verplaatsing of wijziging van den aard van het bedrijf en in die, welke daardoor ontstaan zijn, dat men ten tijde der hausse werktuigen kocht verre boven hun normalen prijs en met de wetenschap, dat men er slechts gedurende korten tijd gebruik van zal kunnen maken.

Men neemt aan, dat nimmer minder afgeschreven mag worden, dan noodig is tot dekking van het verlies bedoeld onder a. en b., en dat in goede jaren dit bedrag verhoogd moet worden *zoo wel wegens meerder gebruik als ter voorziening in het waardeverlies*, dat het gevolg is van de sub c. genoemde oorzaken, waarvan de waarschijnlijkheid veelal stijgt, naarmate het bedrijf zich sneller ontwikkelt. Ten bewijze hiervan kan men er op wijzen, dat in alle goed gefinancierde ondernemingen in de dagen van vrede extra werd afgeschreven in goede jaren, en dat toch mannen als Mrs. Van Nierop en Van Leeuwen in de Eerste Kamer getuigden, dat zelfs als men meent ruim af te schrijven achteraf blijkt, dat men slechts deed of nauwelijks deed wat noodig was.

Aannemend, dat de gemiddelde afschrijving over de jaren 1911, 1912 en 1913 in bedrijven, die goede winsten afwierpen als de normale mag worden beschouwd, moet m.i. worden toegestaan, dat over de oorlogsjaren deze afschrijving verhoogd wordt:

- bij aanschaffing van nieuwe gebouwen en werktuigen*: met het verschil tusschen de werkelijke en de normale kosten van aanschaffing;
- indien door den bloei der onderneming of welke andere oorzaak ook verplaatsing of verbouwing noodzakelijk werd of wordt*: extra-afschrijving tot dekking van dat risico; verdeling over 4 jaren schijnt onder de gegeven omstandigheden rationeel.

¹⁾ Naar ik verneem bestaat er bij de betr. ambtenaren neiging geen prijsreserves toe te staan; ik hoop dat dit artikel tot revisie dier meening aanleiding geeft.

Ten slotte nog een vraag:

Mag iemand, die om welke reden dan ook op 1 Augustus 1914 een tusschentijdsche balans opmaakte — hetzij dan om zijn positie in die kritieke dagen te overzien, hetzij omdat de mogelijkheid, dat ontbinding der vennootschap noodig zou worden, allerm minst uitgesloten was — zich op die balans beroepen tot splitsing van de winst over 1914?

De vraag kan slechts bevestigend beantwoord worden. Twijfelt de betr. Inspecteur aan de juistheid dier tusschentijdsche rekening, dan kan hij de balans doen verifiëren; zulks kan in bepaalde omstandigheden zelfs plicht zijn. Onwettig ware het echter m.i. met die balans, zolang de onjuistheid niet waarschijnlijk is gemaakt, geen rekening te houden.

J. G. C. VOLMER.

GOUD EN ZILVER IN 1916.

In het jaaroverzicht der bekende Londensche makelaarsfirma Samuel Montagu & Co. betreffende goud wordt o.a. opgemerkt, dat de Transvaal e.a. Afrikaansche districten voortdurend toenemende hoeveelheden goud opleveren en dat de wereldproductie van dit metaal in 1916 op een waarde van £ 99 miljoen mag worden geschat. Het aandeel van het Britsche rijk in de goudproductie blijkt uit de volgende optelling:

	1913 £	1914 £	1915 £
Transvaal.....	37.358.000	35.588.000	38.627.000
Australië.....	10.758.000	10.309.000	9.117.000
Rhodesië.....	2.931.000	3.580.000	3.823.000
Canada.....	2.743.000	3.360.000	3.262.000
Indië.....	2.493.000	2.340.000	2.404.000
West-Afrika.....	1.689.000	1.727.000	1.758.000
Totaal.....	57.972.000	56.904.000	58.991.000
Wereldproductie..	93.416.000	92.854.000	97.970.000
Britsch percentage	62.06	61.28	60.21

De goudvoorraden der groote Europeesche circulatiebanken (ten onrechte spreekt de circulaire van „State Banks”) waren tegen het einde van 1916 vergeleken bij de twee voorafgegane jaren:

	1916 £	1915 £	1914 £
Gr.-Brittanië 28 Dec. ...	52.840.165	51.338.430	69.032.135
Oostenrijk-Hongarije ..	onbekend	onbekend	51.578.000
België	„	„	10.977.000
Denemarken 30 Nov. ...	8.076.000	5.930.000	4.250.300
Frankrijk 28 Dec. ...	203.037.000	200.611.000	165.670.000
Duitschland 23 „ ..	125.954.000	122.066.000	104.270.000
Nederland 16 „ ..	49.210.000	33.655.000	11.332.000
Italië 20 Nov. ...	43.036.000	53.661.000	49.628.000
Noorwegen 15 Dec. ...	6.838.000	3.644.000	2.246.000
Rusland 29 Nov. ...	146.684.000	160.726.000	176.796.000
Spanje	49.154.000	34.490.000	22.870.000
Zweden	10.152.000	6.594.000	5.809.000
Zwitserland	12.821.000	9.953.000	9.510.000

(Bij Denemarken en Italië wordt aangeteekend, dat onder de vermelde hoeveelheden goud dezer instellingen mogelijk eenig zilver is begrepen.)

Wanneer men — aldus vervolgt de circulaire, daarbij de fout begaande, waartegen in het artikel in het vorig nummer inzake de goudpositie der Fransche Bank met nadruk gewaarschuwd werd — de goudreserven hierboven der banken van Engeland, Frankrijk, Rusland en Italië bijeenvoegt, wordt als beschikbaar voor de geallieerden een totaal verkregen van £ 445.597.000. Daarbij kunnen verder worden gerekend de goudreserve tegen de currency notes en die in de verschillende koloniën ad te zamen £ 112.105.000, algemeen totaal £ 557.702.000 tegen slechts £ 125.954.000 bij de Duitse Rijksbank.

Onder de vele zaken waarvan gebleken is, dat men zich gemakkelijk kan onthouden, behoort ook de gouden munt in den binnenlandschen omloop. Het is zeer wel mogelijk, dat de aldus opgedane ervaring tot blijvende veranderingen zal leiden en dat het goud in de toekomst als ruilmiddel een geringere plaats zal gaan innemen.

In de lente van 1916 werd een merkwaardig besluit genomen door Denemarken, Noorwegen en Zweden. De circulatiebanken in deze landen werden n.l. vrijgesteld van de verplichting om, evenals tot toen, goud tegen vasten prijs te kopen.

De Britsche munten maakten in de laatste jaren de volgende bedragen gouden munt aan:

	Engeland £	Australië £	Canada £	Totaal £
1912..	33.350.249	9.113.401	515	42.464.165
1913..	27.638.789	9.207.467	3.742	36.849.998
1914..	15.126.170	8.602.934	15.445	23.744.549
1915..	21.301.000	7.934.376 1/2	13	29.235.389 1/2

De netto invoeren in Indië bedroegen in de laatste jaren (1916 geraamd):

1912.....	£ 27.592.900
1913.....	„ 18.547.600
1914.....	„ 8.386.000
1915.....	„ 4.017.600
1916.....	„ 7.000.000

* * *

Met betrekking tot zilver wordt er in de circulaire op gewezen, dat het jaar onder bevredigende vooruitzichten aanving. Aanmuntingen voor de geallieerden en neutrale landen waren in gang en de vraag nam gestadig grooter afmetingen aan, naarmate het jaar vorderde.

Op den eersten werkdag, n.l. 3 Januari, opende het jaar met een zilvernotering van 26¹¹/₁₆ d. tegen 26⁵/₁₆ d. einde 1915, zijnde de laagste prijs van dat jaar. Gedurende de eerste twee en een halve maand bleven de schommelingen beperkt tot 5/8 d. De geringe neiging tot stijgen niettegenstaande de vaste stemming in de markt was toe te schrijven aan verkoopen voor Chineesche rekening, in welk land groote toeneming in de zichtbare zilvervoorraden viel waar te nemen. De Indische bazaars legden slechts af en toe belangstelling aan den dag. Intusschen toonde de voortdurende vermindering in den voorraad ropijen der Indische schatkist, dat spoedig aankopen voor muntdoeleinden zouden moeten plaats vinden, daar aan drie belangrijke oorlogsfronten — Mesopotamië, Oost-Afrika en Egypte — buitengewone vraag naar deze munt ontstond. In het laatstgenoemde land werd de ropij als tijdelijken maatregel tot wettig betaalmiddel verklaard, tot voldoende piasters in omloop konden zijn gebracht ter voorziening in de behoefte aan ruilmiddelen voor het leger. De groote hoeveelheden ropijen in nieuwe gebieden ingevoerd, voornamelijk die in Mesopotamië, zullen niet spoedig terugkeeren. In omloop gekomen bij de Arabieren e.a. stammen nabij de Perzische Golf, zijn die naar het binnenland afgevloeid, waar zilveren munt, vroeger zoo iets als een weeldezaak, thans gretig opgenomen wordt. Dringende muntvraag in Australië, als gevolg van de oorlogsnijverheid, leidde tot een overeenkomst betreffende het aanmunten in Australië zelf van het door de mijnen aldaar gewonnen zilver, mede ook om de munt in Londen te ontlasten.

In de derde week van Maart werd melding gemaakt van een verscheping ad £ 350.000 uit China naar Indië en vond er een ingrijpende wijziging plaats in de gesteldheid der markt. De voorraad ropijen van de Indische schatkist, einde 1915 2806 lakhs bedragen hebbende, was bij ononderbroken daling afgenomen tot 2215 lakhs op 22 Maart 1916 en er viel niet aan te twifelen, of gemelde verscheping was ten behoeve van het gouvernement. De prijs steeg dienvolgens tot 28¹⁵/₁₆ op 24 Maart en bleef zich om dit peil bewegen tot begin April toen er een nieuwe rijzing intrad. Niettegenstaande belangrijke zilveraankopen zoowel in China als in Londen, nam de afneming van ropijen in de Indische schatkist verderen voortgang.

Deze gestadige vraag van verschillende zijden, dreef den prijs geleidelijk op tot 30—31³/₁₆—32²/₁₆ en 37¹/₈ d., welke laatste notering (3 Mei) een verhooging betee-

kende van 50 pCt. binnen zes maanden. Dit was de hoogste prijs van het jaar en tevens de hoogste sedert 1893.

Opgemerkt zij hier nog, dat de groote vermindering in de aanvoeren uit Mexico, alwaar gestadige wanorde de exploitatie der mijnen ernstig belemmerde, vooral in de noordelijke streken, de moeilijkheden der voorziening in de buitengewoon groote behoeften nog deden toenemen. Hooge zilverprijzen hadden vroeger tot gevolg, dat de invoeren van handelsgoederen in China werden aangemoedigd, doch thans beletten de onzekere politieke toestanden daar te lande een normale ontwikkeling van den handel. Uit sommige andere bronnen kwam er intusschen zilver beschikbaar, bijv. doordat omloopende munten, als Mexicaansche en Philippijnsche dollars en Maria Theresia thalers bij de hooge prijzen voor het witte metaal, méér waard werden dan het nominale bedrag. Na een gezonde reactie kwam de prijs opnieuw tot 37 d. (12 Mei). Op 15 Mei daalde de totale zilvervoorraad in de Indische reserve, gemunt en ongemunt, tot 1771 lakhs, het laagste bedrag sedert 24 Jan. 1914; dit hield nauw verband met de vaste stemming der markt.

De vermindering van de zilvervoorraden beneden de tot dusver wenschelijk geachte hoeveelheden, lokte natuurlijk speculanten in de markt. Toen er een overeenkomst tusschen de munten was aangegaan om onnoodige concurrentie te voorkomen, traden de Indische bazaars in omvangrijke mate als verkoopers op, waardoor de prijs van 36 d. op 20 Mei, daalde tot 34 d. 22 Mei, terwijl verdere reactie de notering op 10 Juli tot 28½ had teruggebracht. Gedurende dien tijd was het Indische gouvernement, daarbij gesteund door de dalende Chineesche wisselkoersen, in staat hare reserven aan te vullen.

Gedurende de daarna volgende twee en een halve maand was de tendenz der markt in opgaande richting: gemiddelde notering voor Juli 30, Augustus 31.497, September 32.584. Door het sluiten van een leening in de Vereenigde Staten ten behoeve van China, verminderden de aanvoeren uit eerstgenoemde republiek naar de open markt, terwijl anderzijds herhaaldelijk verkoopen voor Chineesche rekening plaats vonden aan de Indische munt, de bazaars of Londen. In October bleef de markt vast met schommelingen tusschen 32½ en 32¾. De munt der Vereenigde Staten nam plaatselijke voorraden op, terwijl die in Shanghai bleven afnemen en de Chineesche wisselkoersen de zilverpariteit begonnen te naderen. Daaruit bleek, dat de afgifte van zilver in China hare grens had bereikt en begin November werden de rollen omgekeerd en ving dit land met koopen aan. Deze nieuwe factor deed zich onmiddellijk gevoelen met een rijzing van 32½—34¼—36—37, welke laatste notering op 15 December werd bereikt.

Gedurende den tijd dat het zilver vrijelijk uit de binnenlanden van China naar de verdraghavens stroomde en de wisselkoersen aanmerkelijk beneden de pariteit van den zilverprijs bleven, was er dikwijls tegelijk vraag naar wissels op Londen. Onder deze omstandigheden hadden de banken in China herhaaldelijk gelegenheid winst te behalen door verkoop van wissel op Londen, gedekt door verscheping van zilver naar Indië of Londen. Deze transacties waren niets dan legitieme handel en mogen niet als speculatie worden bestempeld. In verband met deze zilververschepingen uit China zijn twee omstandigheden van belang. Ten eerste, dat de vraag voor remise op Londen omvangrijk en aanhoudend was en blijkbaar zonder verband met de handelsbeweging. De meest aannemelijke verklaring daarvan is, dat buitenlanders in China buitengewoon groote bedragen kapitaal uit China naar de Vereenigde Staten en Europa uitvoerden. Ten tweede, dat China niet voorgoed het aldus uitgevoerde zilver als ruilmiddel zou kunnen missen. De terugslag van deze transactiën moet dan ook ten slotte van invloed worden op den handel van China in de toekomst, in dier voege, dat de vervanging van het

uitgevoerde ruilmiddel, een hoeveelheid van circa ¼ der jaarlijksche wereldproductie uitwerking zal hebben op den zilverprijs en daarmee op de Chineesche wisselkoersen. Hoe korter dit tijdperk van vervanging zal zijn, des te grooter de stimuleerende invloed op den zilverprijs.

Men mag veilig aannemen, dat in de Vereenigde Staten pogingen zullen worden in het werk gesteld om in de vraag door vermeerderde productie te voorzien. De hooge prijzen der metalen, met welke vermengd het zilver voorkomt, is een steunende factor daarbij; hoe meer koper en lood worden gewonnen uit mijnen met zilver als bijproduct, des te meer zilver zal worden voortgebracht.

DE GOUDVOORRAAD DER FRANSCHÉ CIRCULATIEBANK.

(RECTIFICATIE WEEKSTATEN.)

Het in ons vorig nummer opgenomen artikel, hetwelk gewijd was aan de goudpositie der Banque de France, vestigde de aandacht op het verschijnsel, dat in de laatste maanden een toenemend deel van den goudvoorraad der Bank als „Goud in het buitenland” viel te vermelden. In de weekstaten der Bank, voorkomend onder de statistieken in dit blad kwam dit verschijnsel tot dusver niet tot uitdrukking, aangezien slechts de totale goudvoorraad werd vermeld. Vanaf heden is ook de post „Goud in het buitenland” opgenomen, terwijl tevens enkele fouten, die te beginnen met 4 Januari, tot ons groot leedwezen, in de weekstaten waren ingeslopen, zijn gerectificeerd.

Met het oog op het groote belang van deze nieuwe goudpolitiek der Fransche Bank volge hieronder een overzicht van de ontwikkeling van den bewusten post sedert zijn eerste verschijnen in Juni 1916.

1916	Goud in kas frances	Goud in het buitenland frances	Totaal frances
Week per			
8 Juni	4.676.061.938	69.182.975	4.745.244.913
15 „	4.580.401.022	170.107.636	4.750.508.658
22 „	4.586.811.159	170.107.636	4.756.918.795
29 „	4.492.201.097	271.055.668	4.763.256.765
6 Juli	4.498.645.443	271.055.668	4.769.701.111
13 „	4.504.487.355	271.055.668	4.775.543.023
20 „	4.509.222.283	271.055.668	4.786.513.216
3 ^o Aug.	4.522.135.934	271.055.668	4.793.191.602
10 „	4.426.380.856	371.965.271	4.798.346.127
17 „	4.430.175.672	371.965.271	4.802.140.943
24 „	4.335.172.029	472.885.788	4.808.057.817
31 „	4.238.958.193	573.773.871	4.812.732.064
7 Sept.	4.243.545.828	573.773.871	4.817.319.699
14 „	4.247.825.666	573.733.871	4.821.599.537
21 „	4.152.170.201	674.553.075	4.826.723.276
28 „	4.158.198.210	674.553.075	4.832.751.285
5 Oct.	4.165.888.287	674.558.075	4.840.446.362
12 „	4.181.975.850	674.558.075	4.856.533.925
19 „	4.211.226.617	674.558.075	4.885.784.692
26 „	4.247.421.247	674.558.075	4.921.979.322
2 Nov.	4.115.807.288	876.212.957	4.992.020.245
9 „	4.133.179.615	876.219.957	5.009.399.572
16 „	3.944.965.602	1.078.038.626	5.023.004.228
23 „	3.957.016.578	1.079.072.906	5.036.089.484
30 „	3.764.625.496	1.280.921.624	5.045.547.120
7 Dec.	3.669.587.329	1.385.185.949	5.054.773.278
14 „	3.680.827.770	1.385.185.949	5.066.013.719
21 „	3.483.945.675	1.592.680.325	5.076.626.000
28 „	3.382.826.825	1.693.087.725	5.075.914.550

De latere cijfers vindt men (afgerond) in den onder de statistieken opgenomen weekstaat.

TABAK.

Men meldt ons:

“Opgericht is een maatschappij genaamd „Vereenigde Nederlandsche Tabakshandel”, waarbij bijna alle Hollandsche tabakshandelaren betrokken zijn en waarvan het doel is de handel in tabak in den meest uitgebreiden zin, zooals die tot nu toe door de individueele firma's gedreven werd.

Het kapitaal bedraagt vijftig millioen gulden.

De hoofdgedachte welke bij de oprichting der maatschappij voorgezeten heeft is om, met medewerking van Nederl. financieele instellingen, de mogelijkheid te scheppen aan Duitschland een crediet op langen termijn te verschaffen op dezelfde wijze als dit voor andere artikelen reeds geschiedt, teneinde voor de aldus gefinancierde tabak opheffing van het bestaande invoerverbod te verkrijgen.

Naar verluidt zijn de onderhandelingen hieromtrent met de Deutsche belanghebbenden nog hangende. Nadere mededeelingen kunnen derhalve op het oogenblik nog niet worden gedaan.

Onder de overzichten in dit nummer treft men het jaaroverzicht aan betreffende specerijen, van den heer M. P. van Jinnelt, makelaar te Amsterdam.

Door de ongeregelde postverbinding met Engeland zijn voor de rubriek „Statistieken en Overzichten” enkele gegevens niet ingekomen.

BOEKAANKONDIGING.

Koloniale Studiën. Tijdschrift van de Vereniging voor studie van koloniaal-maatschappelijke vraagstukken. Nos. 1-2. 1e Jaargang. October 1916.

Het hierboven vermeld tijdschrift, onder redactie van Mr. A. B. Cohen Stuart, Dr. P. J. S. Cramer, D. M. G. Koch en S. Koperberg, opent zijn reeks met een belangrijk nummer. Wijd is het bestreken gebied. Inlandsche coöperatie, reorganisatie van de Kamers van Koophandel en Nijverheid, de balanscijfers van de Javasche bank, het vraagstuk van communaal of erfelijk individueel grondbezit op Java, de Indische begroting voor 1917, de gezondmaking van Cheribon, het woningvraagstuk in de Inlandsche gemeenten — dit alles en meer wordt in korte heldere artikelen besproken. Afzonderlijke vermelding verdient een breed gedacht en bezonken opstel van Mr. H. s' Jacob, over Associatiepolitiek.

Waarom hebben — aldus vraagt de schrijver — zowel vrijheid als dwang en bescherming als grondslagen van bestuur evenzeer gefaald om in Ned.-Indië den gang der ontwikkeling van land en volk te bespoedigen? „Het Oosten heeft tegenover de overwoeking van vorstenmacht, familieoverwicht en overleveringsgezag al vroeg het uitzicht opgegeven om zijn uitwendig lot zelfstandig te bepalen. Reorganisatie van de grondslagen dier samenleving ware noodig geweest, alvorens het vrijheidsbeginsel zijn intrede had kunnen doen. En het stelsel van dwang? Hebben de bezwaren er tegen niet in de Memorie van Toelichting tot het Ontwerp-Agrarische Wet van Franssen van de Putte hunne klassieke zamenvatting verkregen? Een nieuwe tijd is thans aangebroken. Nieuwe geeststroomingen, lang beheerscht en onderdrukt door de dissociërende macht van verschil in taal, zeden en godsdienst, zijn in de Inlandsche wereld in beweging gekomen. Het is een zoeken naar een nieuwe levensopvatting en levenstechniek, een pogen tot oriëntering in een nieuwe en vreemde wereld, een onzeker zoeken naar een nieuw doel. Deze stroomingen te kanaliseeren, haar verwildering te voorkomen, geleidelijk aan den zoekenden geest stuur en bewustzijn te geven is de moeilijke mentortaak der Associatiepolitiek. Onderhouden van de aanraking van het Inlandsch modernisme met de gemeenschapsgedachte, die den grondslag van de Westersche politieke, economische en maatschappelijke orde uitmaakt, moet haar hoofddoel zijn. Zoo zij zich door deze opvatting laat leiden, zal zij haar weg voor zich afgebakend zien en dien niet kunnen missen.

Het nummer sluit met een Kroniek op het gebied van wetgeving en practische economie, welke een belangrijke aanvulling van het tijdschrift belooft te worden. In een der aantekeningen worden de beschou-

wingen weergegeven, die in het laatste jaarverslag der Rotterdamsche Kamer van Koophandel werden gewijd aan de van Indische zijde gehoorde bezwaren tegen de vracht- en vrachtruimte-politiek van de Maatschappij „Nederland” en den Rotterdamschen Lloyd. De kroniekschrijver komt op tegen den laatdunkenden toon, dien hij in de beschouwingen der Kamer meent te bespeuren, terwijl, wanneer het verslag tegenover de klachten over gebrek aan laadruimte wijst op de moeilijkheden, welke de vaart vooral van Engelsche zijde ondervond, hij hiertegenover als zijne meening stelt, dat het gebrek aan laadruimte veeleer hieraan te wijten is, dat in een tijd, waarin het verkeer vrijwel geheel op de booten der maatschappijen aangewezen was, deze zes vrachtschepen aan den gewonen Indischen dienst hebben onttrokken en die schepen op Amerika hebben laten varen.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Bij Kon. besluiten van 2. dezer is verboden de uitvoer van *alle groenten en alle fruit*, zoowel in verschen als in verduurzaamden vorm (voor zooverre niet reeds verboden), van *celluloid in elken vorm*, benevens van *zeesterren, afval van visch en dergelijke vischmest*.

Uitvoer van stafijzer. Met het oog op de behoefte aan stafijzer hier te lande zullen geen vergunningen worden verleend tot uitvoer van dit ijzer of van artikelen, daaruit vervaardigd (waaronder dus ook hoefijzers), ook niet voor zoover betreft uitvoer naar de Nederlandsche koloniën.

Uitvoer van zaden. Ingevolge machtiging van den minister is door de Rijksc commissie van Toezicht op de Vereeniging „Zaadcentrale” eene regeling gemaakt voor den uitvoer van tuinbouwzaadboonen en diverse zaden.

Uitvoer van margarine. De uitvoer van margarine is tijdelijk geheel stopgezet. Dit is echter slechts een tijdelijke maatregel in verband met de moeilijkheden ter zee.

Aflevering en vervoer van aardappelen. Het verbod tot aflevering en vervoer van aardappelen, afkomstig van kleigrond, gegeven bij beschikking van den minister van 5 December j.l. (zie het overzicht in ons nummer van 13 December), is, met ingang van 30 Januari j.l., uitgebreid tot aardappelen van alle soorten en van alle gronden. Dit verbod is niet van toepassing op de aflevering of het vervoer van: a. aardappelen binnen de grenzen der gemeente, waarin zij zich bij de afkondiging dezer beschikking bevinden; b. partijen aardappelen, gedekt door een vervoerbewijs, afgegeven door de Rijksc commissie van Toezicht op de Aardappelvereening; c. zand- en veenaardappelen, welke op den dag der afkondiging dezer beschikking reeds in spoorwegwagens of schepen geladen waren.

Opgave van aanwezige voorraden levensmiddelen. In aansluiting bij het bericht, in ons vorig overzicht, diene, dat, blijkens kennisgeving van den minister, de verlangde opgaven zullen moeten worden gedaan door hen, die de goederen onder zich hebben, onverschillig of zij al dan niet eigenaar daarvan zijn. Hiermede wordt een einde gemaakt aan den twijfel, die in sommige gevallen kon bestaan, of de eigenaar der goederen, dan wel hij, die de goederen voor den eigenaar onder zijn berusting heeft, de opgave had in te dienen.

Maximumprijzen tarwebloem, meel en brood. Door den minister zijn verhoogde maximumprijzen vastgesteld voor inlandsche tarwebloem (groothandel f 26,25 per 100 K.G., hierin is begrepen f 1,40 per 100 K.G. ten bate van het centraal broodkantoor, zie ons Overzicht in No. 56), tarwemeel, tarwebrood (kleinhandel f 0,30 per K.G., ge-

build) en bruinbrood (hiervoor is de prijs bepaald op 5 ct. per 400 gram).

Maximumprijs varkensvleesch. Ook voor varkensvleesch zijn nieuwe maximumprijzen in den kleinhandel vastgesteld, terwijl de inkoopsprijzen voor de gemeenten van levende varkens is gebracht van f 1,20 op f 1,25 per K.G. slachtgewicht.

Maximumprijs boter. Ook voor dit artikel zijn hooger prijzen vastgesteld, n.l. in den groothandel per K.G. f 2 en in den kleinhandel per ½ K.G. f 1,12½.

Schepenvorderingswet. In hare vergadering van 30 Januari j.l. heeft de Tweede Kamer aangenomen het ontwerp-Schepenvorderingswet.

Distributie van veevoeder. Volgens mededeeling van het rijksbureau voor de distributie van graan en meel zal de veevoederdistributie over de loopende maand op de gewone wijze plaats vinden.

Contracteeren van suikerbieten. De aandacht van verbouwers van suikerbieten wordt er op gevestigd, dat zij goed doen zich te onthouden van het afsluiten van contracten voor den verbouw van dit gewas, zolang de minister niet heeft bekend gemaakt, dat tegen het afsluiten der contracten geen bezwaar bestaat.

Vervoederen van peulvruchten aan dieren. Verboden is het vervoederen aan dieren van alle soorten peulvruchten, in welken vorm ook; uitzondering op dit verbod wordt alleen gemaakt voor het vervoederen van paarden-, wier- en schapenboonen aan paarden en van duivenboonen aan duiven.

Verkoopsprijzen voor paardenbrood. De verkoopprijzen voor paardenbrood, te leveren door de bakkers, die daartoe door de Toewijzingscommissie voor Veevoeder zijn in staat gesteld, is bepaald op f 19,50 per 100 K.G. exclusief zak, af fabriek.

Verbod tot bakken van melkbrood. Tot nader vast te stellen datum mogen geen melk, melkbestanddeelen of melkproducten worden gebezigd bij de bereiding van brood.

Broodvoorziening. De minister heeft aan de burgemeesters verzocht op 4 dezer den voorraad regeeringsmeel in natura bij de bakkers te doen opnemen, teneinde eventueele verschillen met den administratieven voorraad te kunnen constateeren.

Prijzen van tarwe. De prijs, waarvoor regeeringstarwe wordt geleverd, is tot nader order vastgesteld op f 509 per last vrijboord of lichterovername plaats van levering.

Beperking van het gebruik van steenkolen. Bij circulaire aan de burgemeesters heeft de minister bericht, dat de gedurende de laatste twee maanden bereikte bezuiniging op gas- en electriciteitsverbruik, onvoldoende is. Nu bovendien de kolenaanvoer uit het buitenland, in verband met de stremming der scheepvaart door vorst en andere omstandigheden tot stilstand is gekomen en niet te voorzien is wanneer en in welke mate de aanvoer zal worden hervat, acht de minister het noodig alle gemeenten ten opzichte van de verstrekking van kolen nog verder te rantsoeneeren. In verband hiermede wordt bepaald, dat, te beginnen met de loopende maand, tot nader bericht, het verbruik van kolen door gas en electriciteitsbedrijven niet grooter mag zijn, dan overeenstemt met een totaal verbruik in iedere gemeente van gas en electriciteit van 65 pCt. van de afgifte in de gelijklopende maand van het voorafgaande jaar. Ten aanzien van het verbruik van electricische stroom voor krachtdoeleinden kunnen in bijzondere gevallen, ter beoordeeling van den directeur der Rijkskolendistributie, ontheffingen van deze bepaling worden verleend, hetgeen echter alleen bij uiterste noodzakelijkheid zal geschieden.

Voorts wordt er nog de aandacht op gevestigd, dat niettegenstaande de groote vraag naar kolen voor huisbrand niet hooger prijzen mogen worden gevraagd, dan genoemd in de circulaire van den minister van

15 November j.l., namelijk per H.L. f 2,20 voor Limburgsche en Duitse anthraciet, f 2,50 voor Belgische anthraciet, f 1,60 voor eierkolen en f 1,75 voor kachelkolen, franco thuis. Alleen voor ten opzichte van de vracht ongunstig gelegen plaatsen kan op deze prijzen, met goedkeuring van de Rijkskolendistributie, een uitzondering worden gemaakt. Mochten derhalve toch hogere prijzen worden gevraagd, dan dient het publiek zich in zijn eigen belang te wenden tot den burgemeester der betrokken gemeente.

MAANDCIJFERS.

INKLARINGEN OP AMSTERDAM.

Landen van herkomst.	Januari 1917.		Januari 1916.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	52	38.266	54	38.970
Zweden	12	5.983	4	2.863
Noorwegen	3	1.003	11	5.706
Denemarken	2	1.153	3	1.687
Frankrijk	—	—	1	832
Portugal	2	1.828	3	1.803
Spanje.....	2	2.336	6	7.807
Italië	—	—	3	3.489
Griekenland	—	—	2	3.381
Ned.-Indië	5	22.780	5	16.880
Noord-Amerika	5	13.101	1	1.865
Zuid-Amerika (Oostkust)	12	27.980	8	28.518
West-Indische eilanden..	—	—	2	3.128
Nederlandsche havens ..	8	8.616	10	6.867
Totaal handelsschepen	103	123.046	113	123.796
Visschersvaartuigen ...	9	1.087	14	1.720
Totaal.....	112	124.133	127	125.516

Onderscheiding der handelsschepen naar de nationaliteit:

Januari 1917.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	87	112.289	91,26
Britsche	6	4.447	3,62
Zweedsche	7	3.944	3,20
Noorsche	2	933	0,76
Deensche	1	1.433	1,16
Totaal.....	103	123.046	100,—

INKLARINGEN OP ROTTERDAM.

Landen van herkomst.	Jan. 1917.		Jan. 1916.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	140	85.075	149	89.561
Frankrijk	4	1.411	10	6.008
Zweden	14	6.075	7	5.349
Noorwegen	4	2.585	13	15.838
Afrika.....	—	—	2	2.212
Noord-Amerika	37	92.253	33	104.578
Indië (Engelsch)	—	—	1	2.417
Indië (Nederlandsch) ..	3	11.805	5	16.175
Nederland	6	975	5	4.661
Denemarken	1	3	—	—
Spanje.....	5	4.921	4	3.104
Portugal	—	—	1	154
Japan	—	—	1	2.164
Zuid-Amerika	11	20.606	4	8.507
Binnenl. plaatsen	9	810	3	1.339
Nieuw gebouwd.....	4	1.713	—	—
Totaal.....	238	228.232	238	262.067

Onderscheiding naar de nationaliteit:

Jan. 1917.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	127	131.758	57,7
Noorsche	34	36.457	16,—
Belgische	18	29.370	12,9
Britsche	46	21.209	9,3
Zweedsche	11	5.666	2,5
Braziliaansche	1	2.603	1,1
Deensche	1	1.169	0,5
Totaal	238	228.232	100,—

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	3 Februari 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
{ Disc. Wissels.	4 1/2	3 1/2
{ Bel. Binn. Eff.	1 " '15	23 " '14
{ Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 1/2 " 18 Jan. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
3 Feb. '17	1 3/4-2 1)	4	5 1/16	4-5/8	—	2-3 1)
27 Jan. '17	1 1/4-1 3/4	2 1/4	5 1/8	4-5/8	—	1 3/4-2
20 " '17	1 1/4-1 1/2	—	5 1/16	4-5/8	—	1 3/4-2 1/2
13 " '17	2	3	5 1/16	4-5/8	—	1 3/4-2 1/2
31 J.-5 F. '16	1 1/4-3/4	2 1/4-3/4	5 1/8-9/16	4 1/4-3/4	—	1 3/4-2 1)
1-6 F. '15	—	—	1 3/8-9/16	—	—	1 7/8-2 1/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 2 Februari.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
29 Jan. 1917 ..	11.69 3/4	41.37 1/2	42.07 1/2	2.44 7/8
30 " 1917 ..	11.70	41.37 1/2	42.07 1/2	2.45 1/8
31 " 1917 ..	11.70 1/4	41.37 1/2	42.10	2.45 1/8
1 Febr. 1917 ..	11.70	41.25	42.10	2.45 1/8
2 " 1917 ..	11.70	41.25	42.10	2.45
3 " 1917 ..	11.70	40.75	42.07 1/2	2.45
Laagste der week	11.69	40.65	42.02 1/2	2.44 3/8
Hoogste " "	11.70 1/4	41.42 1/2	42.12 1/2	2.45 1/4
27 Jan. 1917 ..	11.69 1/4	41.37 1/2	42.07 1/2	2.44 7/8
20 " 1917 ..	11.69	40.87 1/2	42.05	2.44 3/8
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia, telegrafisch
3 Febr. 1917	49.10	26.—	67.22 1/2	72.42 1/2	99 3/4-100 1/2
Laagste d. w.	48.85	25.85	67.17 1/2	72.30	99 1/2-100 1/2
Hoogste " "	49.15	26.70	67.35	72.60	99 3/4-100 1/2
27 Jan. 1917	48.90	26.62 1/2	67.27 1/2	72.42 1/2	99 1/2-100 1/2
20 " 1917	48.82 1/2	26.07 1/2	67.07 1/2	72.27 1/2	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De wisselmarkt was gedurende het grootste gedeelte der week vast en zeer stabiel. Op de laatste dagen echter, deden de politieke gebeurtenissen de koersen voor Berlijn en Weenen plotseling sterk dalen en waren ook Skandinavie en Zwitserland aan grotere schommelingen onderhevig. Berlijn liep van 41,37 1/2 terug tot 40,70 en Weenen van 26,65 tot 26,—. Skandinavie eveneens flauwer. Kopenhagen 67,20 aangeboden. Stockholm circa 72,40. Daarentegen Zwitserland beduidend vaster 48,90—49,15. Londen, Parijs en New York onveranderd, hoewel tenslotte toch ook iets flauwer. Roebels 70 1/4 à 71,—. Alleen Italië de geheele week flauw circa 34,—.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterdam (in cents per gld.)
3 Februari 1917	4.76.45	5.84 3/4	67 3/8	40
Laagste d. week..	4.76.45	5.84 3/4	66 3/4	40 3/4
Hoogste " " ..	4.76.45	5.84 3/4	68 3/4	40 13/16
27 Januari 1917	4.76.45	5.84 3/8	69 1/2	40 13/16
20 " 1917	4.76.50	5.84 3/8	67 1/4	40 13/16
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	19 Jan. 1917	26 Jan. 1917	Week 29-30 Januari		30 Jan. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
B. Aires....	d.p.gd.pes.	50	49 7/8	49 7/8	50	50
Calcutta....	sh/d.p.rup.	1/4 1/2	1/4 3/8	1/4 7/16	1/4 7/16	1/4 7/16
Hongkong...	id. p. \$	2/3 1/2	2/3 7/8	2/4 1/8	2/4 1/2	2/4 1/2
Lissabon....	d.p.escudo	31.—	30 3/4	30 1/4	31 1/4	30 7/8
Madrid....	Peset. p. £	22.37 1/2	22.35	22.34	22.40	22.37 1/2
Montevideo..	d.p.peso	54 3/16	53 1/2	53 3/16	53 3/16	53 3/16
Montreal....	\$ per £	4.76 3/8	4.76 7/8	4.76 3/8	4.77 1/8	4.76 7/8
Petrograd..	R. p. £ 10	164 3/4	166 7/8	166 1/2	168 1/4	167 3/4
R.d.Janeiro 1)	d.p.milr.	12 1/16	12 1/16	12 3/32	12 3/32	12 3/32
Rome.....	Lires p. £	33.28 1/2	34.25	33.75	34.15	34.10
Shanghai..	sh/d.p.tael	3/5	—	3/6	3/6 1/2	3/6 1/2
Singapore...	id. p. \$	2/4 1/4	2/4 1/8	2/4 1/8	2/4 3/16	2/4 1/8
Valparaiso 1)	d.p.pap.p.	11 11/16	11 23/32	11 23/32	11 23/32	11 23/32
Yokohama..	sh/d.p.yen	2/1 3/8	2/1 5/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

Goud en Zilver.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Noteering te Londen.

te New York.

3 Febr. 1917.....	—	76 7/8
27 Jan. 1917.....	—	76 3/8
20 " 1917.....	37	76 1/8
13 " 1917.....	36	74 3/8
5 Febr. 1916.....	27 1/8	57
6 Febr. 1915.....	22 3/8	48 1/4
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 3 FEBRUARI 1917.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 81.843.034,24 B.-bk. „ 84.246,45 Ag.sch. „ 15.121.351,44	f 97.048.632,13
Papier o. h. Buitentl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 7.927.593,—	„ 7.927.593,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 36.530.424,61 1/2 B.-bk. „ 4.394.559,92 Ag.sch. „ 37.212.356,24	f 78.137.340,77 1/2
Op Effecten	f 73.250.440,77 1/2	„ 73.250.440,77 1/2
Op Goederen en Spec.	f 4.886.900,—	„ 4.886.900,—
Voorschotten a. h. Rijk	—	„ 10.227.871,62
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 60.450.205,— Muntmat. Goud „ 529.107.751.13 1/2	f 589.557.956,13 1/2
Munt, Zilver, enz.	„ 6.645.978,37 1/2	„ 6.645.978,37 1/2
Muntmat. Zilver	—	„ 596.203.934,51
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.118.870,12 1/2 id. van 1/6 v. h. kapit. „ 3.959.898,25	„ 9.078.768,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank	„ 1.400.000,—	„ 1.400.000,—
Diverse rekeningen	„ 72.668.201,91 1/2	f 872.692.342,32 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	„ 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.155.090,93 1/2	„ 5.155.090,93 1/2
Bankbiljetten in omloop	„ 745.750.425,—	„ 745.750.425,—
Bankassigatiën in omloop	„ 3.995.876,03	„ 3.995.876,03
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	„ —
Van anderen	„ 90.547.448,25	„ 90.547.448,25
Diverse rekeningen	„ 7.243.502,11	„ 7.243.502,11
		f 872.692.342,32 1/2

Beschikbaar metaalsaldo f 427.244.564,47 1/2
Op de basis van 1/6 metaaldekking „ 168.058.749,86
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 2.136.222.820,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	18.825.753,85	
Buitenlandsche wissels		163.350,—
Beleeningen	9.620.213,07	
Goud		3.065,66
Zilver		168.379,18
Bankbiljetten	12.991.230,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	8.564.778,87 1/2	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	3 Febr. 1917	27 Jan. 1917
Aan schatkistpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 143.929.000,—	f 126.060.000,—
Aan schatkistbiljetten	„ 77.000.000,—	„ 53.000.000,—
Aan zilverbons	„ 81.979.000,—	„ 114.220.000,—
	„ 15.999.303,—	„ 15.292.800,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisbare schulden
3 Febr. 1917	589.558	6.646	745.750	94.543
27 Jan. 1917	589.561	6.814	732.759	84.163
20 „ 1917	589.578	6.805	736.433	78.021
13 „ 1917	589.576	6.746	745.543	71.495
6 „ 1917	590.589	6.694	751.767	68.526
30 Dec. 1916	587.602	6.985	758.379	58.316
23 „ 1916	587.613	7.157	728.640	57.650
16 „ 1916	590.523	6.948	733.316	56.512
9 „ 1916	584.126	6.855	740.642	37.300
2 „ 1916	585.142	6.626	746.774	39.773
25 Nov. 1916	584.591	6.725	736.284	48.950
18 „ 1916	582.121	6.541	738.544	49.804
11 „ 1916	584.157	6.450	740.458	50.211
5 Febr. 1916	480.036	5.206	583.219	72.438
6 Febr. 1915	239.613	1.608	452.493	111.246 1)
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

1) Waarvan Rek. Crt. saldo van het Rijk f 88.782.000,—.

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks			
3 Febr. 1917	97.049	77.000	78.137	427.245	71
27 Jan. 1917	78.223	53.000	68.517	432.090	73
20 „ 1917	76.670	48.000	69.301	432.591	73
13 „ 1917	79.029	47.000	72.282	432.014	73
6 „ 1917	71.462	37.000	70.604	432.324	73
30 Dec. 1916	66.685	31.000	85.505	430.347	73
23 „ 1916	56.459	31.000	77.433	436.612	76
16 „ 1916	53.916	33.000	77.679	438.613	76
9 „ 1916	51.150	30.000	70.303	434.497	76
2 „ 1916	58.810	37.000	80.167	433.563	75
25 Nov. 1916	68.280	50.000	66.229	433.374	75
18 „ 1916	73.662	56.000	67.000	430.096	75
11 „ 1916	67.920	52.000	66.721	431.577	75
5 Febr. 1916	75.816	52.500	82.258	353.056	74
6 Febr. 1915	135.018	45.900	199.650	128.213	43
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 1/6 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisb. schulden
16 Dec. 1916	72.317	23.032	158.678	43.990
9 „ 1916	72.009	23.354	159.086	47.519
2 „ 1916	72.099	23.264	159.566	50.787
25 Nov. 1916	70.620	23.005	156.388	50.674
18 Dec. 1915	43.349	32.261	137.671	32.908
19 Dec. 1914	38.684	25.406	133.197	24.454
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis-canto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
16 Dec. 1916	6.514	37.592	57.107	10.703	54.816	47
9 „ 1916	6.396	37.250	62.344	9.809	54.043	46
2 „ 1916	6.571	37.684	64.324	10.812	53.292	45
25 Nov. 1916	6.226	37.212	63.918	10.515	52.212	45
18 Dec. 1915	5.778	20.863	46.620	25.464	41.494	44
19 Dec. 1914	4.978	9.189	35.801	18.110	32.560	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa.

2) Op de basis van 1/6 metaaldekking.

SURINAAMSCHÉ BANK.**OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.**

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
16 Dec. 1916 ..	655	1.041	780	878	859
9 „ 1916 ..	633	1.057	790	877	872
2 „ 1916 ..	652	1.050	767	879	809
25 Nov. 1916 ..	667	1.032	778	876	877
18 Dec. 1915 ..	713	923	1.049	883	1.059
19 Dec. 1914 ..	1.294	949	1.031	777	248
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.**BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.**

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 24 JANUARI 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 73.681.110	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion.... „ 55.231.110
£ 73.681.110	£ 73.681.110

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 133.879.476
Rest .. „ 3.471.374	Other securities „ 37.836.208
Public deposits „ 50.721.310	Notes .. „ 34.896.205
Other deposits „ 139.231.596	Gold and silver coin .. „ 1.391.930
Seven-day and other bills.. „ 26.539	
£ 208.003.819	£ 208.003.819

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangegeven Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
31 Jan. 1917	56.665	39.601	***	***	***
24 „ 1917	56.623	38.785	143.661	28.500	114.091
17 „ 1917	56.115	38.832	145.310	28.500	114.406
10 „ 1917	55.465	39.017	145.985	28.500	116.273
2 Febr. 1916	52.688	34.199	98.839	28.500	64.357
3 Febr. 1915	67.649	34.827	35.830	23.500	10.924
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-king-percentage ¹⁾
31 Jan. '17	160.373	35.727	44.764	168.773	35.514	16,63
24 „ '17	133.879	37.836	50.721	139.232	36.288	19,10
17 „ '17	133.883	37.382	51.325	137.699	35.734	18,90
10 „ '17	120.274	42.584	49.529	130.248	34.898	19,40
2 Febr. '16	32.839	105.140	58.246	98.584	36.939	23 1/2
3 Febr. '15	21.324	108.089	38.611	123.937	51.272	31 7/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**II. DUITSCHE RIJKSBANK.**

STÁAT VAN 31 JANUARI 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.541.440.000
davon Goldbestand	„ 2.524.418.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	„ 283.942.000
Noten anderer Banken	„ 3.195.000
Wechsel	„ 8.180.009.000
Lombardforderungen	„ 9.957.000
Effekten	„ 104.546.000
Sonstige Aktiva	„ 980.258.000
Grundkapital	„ 180.000.000
Reservfonds	„ 85.471.000
Notenumlauf	„ 7.858.489.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	„ 3.542.429.000
Sonstige Passiva	„ 521.988.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- king- percen- tage ¹⁾
31 Jan. 1917	2.541.440	2.524.418	283.942	7.858.489	36
23 „ 1917	2.540.309	2.523.185	321.601	7.650.783	38
13 „ 1917	2.539.574	2.522.261	271.989	7.726.844	35
6 „ 1917	2.537.440	2.520.902	273.418	7.985.881	35
31 Jan. 1916	2.494.221	2.453.531	705.698	6.502.402	49
1 Febr. 1915	2.213.981	2.163.753	265.485	4.658.588	53
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
31 Jan. 1917	8.180.009	3.542.429	***	***
23 „ 1917	8.172.637	3.648.020	3.330.400	308.400
13 „ 1917	8.614.515	3.917.497	3.248.100	260.100
6 „ 1917	8.747.678	3.769.070	3.254.900	264.500
31 Jan. 1916	5.273.184	1.785.921	1.758.600	665.200
1 Febr. 1915	3.783.946	1.452.612	745.000	259.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.**OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.**

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
1 Febr. '17	5.131.163	1.795.157	279.283	795.643	8.200.000
25 Jan. '17	5.121.024	1.794.123	281.970	749.708	8.100.000
18 „ '17	5.110.248	1.794.122	285.466	821.430	8.000.000
11 „ '17	5.099.019	1.693.089	287.397	707.120	7.900.000
4 „ '17	5.085.783	1.693.089	291.036	770.600	7.700.000
3 Febr. '16	5.019.581	—	353.150	964.044	5.400.000
4 Febr. '15	4.234.051	—	366.958	200.246	3.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren.	Rek. Crt. Staat
	709.193	1.318.581	1.255.381	17.514.326	2.340.048	52.806
694.379	1.324.486	1.264.899	17.328.198	2.304.709	49.302	
686.049	1.327.163	1.274.398	17.179.190	2.264.545	84.769	
695.749	1.332.654	1.295.158	17.105.089	2.218.171	34.298	
745.571	1.336.505	1.284.392	17.001.339	2.213.885	42.520	
468.980	1.777.891	1.274.583	14.034.413	1.909.551	114.959	
245.357	3.138.541	864.780	10.646.213	2.298.036	63.362	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten” komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood i/h buitentland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
29 Jan. '17	1.475	2.151	116	7.127	741	9.205	1.833
21 „ '17	1.474	2.150	118	7.104	613	9.114	1.784
14 „ '17	1.475	2.150	119	6.866	667	9.097	1.873
5 „ '17	1.472	2.150	118	6.652	673	8.897	1.801
29 Jan. '16	1.616	742	40	3.376	1.161	5.605	1.608
29 Jan. '15	1.557	154	48	860	1.041	2.998	1.179
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. BELGIË.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitent. saldi	Beleen. van buitent. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie.	Rek. Crt. saldi.
25 Jan. 1917	341.390	84.037	480.000	62.971	852.097	107.064
18 „ 1917	341.207	82.831	480.000	60.928	853.059	102.000
11 „ 1917	340.947	82.680	480.000	54.572	845.751	102.808
4 „ 1917	351.063	82.140	480.000	54.407	847.934	109.998
27 Jan. 1916	177.721	48.816	480.000	59.265	603.893	160.341

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings- Percen- tage ¹⁾
29 Dec. '16	453.713	17.538	157.693	697.623	14.130	68,2
22 „ '16	449.917	6.025	156.930	678.259	15.754	69,8
15 „ '16	435.302	7.907	160.666	671.898	12.606	68,3
8 „ '16	427.959	4.644	158.127	647.311	11.451	68,8
30 Dec. '15	344.963	13.525	55.381	415.113	13.486	85
31 Dec. '14	229.069	26.578	10.593	256.018	3.775	88

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
3 Feb. '17	789.180	3.770.540	28.620	3.511.090	166.630
27 Jan. '17	810.280	3.751.470	28.680	3.472.390	190.710
20 „ '17	796.970	3.695.050	28.700	3.427.420	186.960
13 „ '17	753.900	3.585.010	28.830	3.364.630	162.620
5 Feb. '16	756.040	3.542.160	34.340	3.295.130	172.800
6 Feb. '15	512.836	2.233.500	40.990	2.256.800	142.900
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 3 Februari 1917.

De ernstige politieke gebeurtenissen van de afgelopen week zijn op de geldmarkt niet onopgemerkt voorbijgegaan. De vrees voor verdere verwikkelingen en de daling der koersen op de fondsenmarkt hebben tot aanzegging van prolongatiën geleid en deze heeft op haar beurt weer de daling der koersen bevorderd. De prolongatierente liep van 2½ tot 4 pCt. op, zonder nochtans een invloed van beteekenis uit te oefenen op Nederlandsche staatsfondsen, die slechts onbelangrijk lager sluiten, waaruit men de gevolgtrekking schijnt te mogen maken, dat het gevaar voor ons land om in den oorlog te worden betrokken ook thans in beurskringen niet ernstig wordt geacht. Buitenlandsche staatsfondsen reageerden slechts weinig op den aangekondigden verscherpten duikbootenoorlog; de stemming was wel uiterst lusteloos, doch de koersafbrokkeling bleef onbeteekend. Trouwens, gedurende de geheele maand Januari vormden staatsfondsen een verwaarloosden hoek, alwaar het enkel sporadisch tot omzetten kwam, terwijl de koersen, zooals onderstaande tabel aantoont, geen noemenswaardige verschillen aanwijken.

2 Jan. 13 Jan. 3 Feb. Rijzing of daling.

5 % Ned. Werk. Schuld	102 ⁹ / ₁₆	102 ⁹ / ₁₆	102	— ³ / ₁₆
4½ % „ „ „	100 ¹ / ₄	101 ¹ / ₂	100 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
3½ % „ „ „	83 ³ / ₄	83 ³ / ₄	83 ¹ / ₄	— ¹ / ₂
2½ % „ „ „	61 ¹⁵ / ₁₆	62 ¹ / ₁₆	62 ¹⁵ / ₁₆	+ ⁷ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	99 ³ / ₄	100 ⁷ / ₁₆	100 ¹ / ₄	+ ¹ / ₂
5 % Bulgarije 1902	66	68 ³ / ₄	66 ⁷ / ₈	+ ⁷ / ₈
4 % Oostenrijk Jan.—Juli	44	43 ³ / ₄	42 ¹ / ₄	— 1 ³ / ₄
4½ % Portugal 1890	78 ¹ / ₄	78 ³ / ₈	78 ¹ / ₈	— ¹ / ₈
4 % Rusland Nicolaï	65	65	65 ¹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 % „ Geconsol. 1880	61	61 ⁷ / ₁₆	62	+ 1
4 % „ bij Hope	67	66 ¹ / ₁₆	65 ³ / ₈	— 1 ⁵ / ₈
5 % Mexico	16 ¹⁵ / ₁₆	16 ¹ / ₂	16 ¹⁵ / ₁₆	—
5 % Brazilië 1898	94	94 ³ / ₁₆	93 ⁷ / ₈	— ¹ / ₈
3 % Venezuela	49 ⁹ / ₁₆	49 ⁹ / ₁₆	49 ¹⁵ / ₁₆	+ ³ / ₁₆

Zeer bewogen was daarentegen het koersverloop voor locale en Amerikaansche fondsen. Voor eerstgenoemde groep waarden was de stemming gedurende het grootste gedeelte van de maand vrij gunstig, ofschoon de zaken wegens de veelal bestaande onzekerheid niet meer zoo omvangrijk waren als vaak in het vorig jaar.

Eenige *industriële* fondsen werden bij uitzondering en tot kleine bedragen op hoogere koersen gezocht, doch naarmate het gebrek aan steenkolen en de moeilijkheid om andere grondstoffen voor het bedrijf te verkrijgen toenamen, keerden de koopers zich af van deze waarden, voor welke ten slotte in sommige gevallen vrij groote koersverliezen te boeken waren. Op den laatsten beursdag der afgelopen berichtsweek verloren aandelen Jurgens 9 pCt., vermoedelijk naar aanleiding van het bericht, dat de uitvoer van margarine voorloopig is stopgezet. Slechts aandelen Wester Suiker verlaten de maand, ofschoon op sterk dalende koersen, toch nog 10 pCt. boven de notering van begin Januari.

In *Cultuurfondsen*, die toch reeds geen zeer geanimeerd voorkomen vertoonden, hoewel de grondstemming wegens de hooge notering voor het product vast was, — heeft naderhand eveneens de dalende beweging de overhand gekregen, ofschoon het aanbod meerendeels binnen zeer nauwe grenzen bleef. Vrij gevoelig lager sluiten aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” die per saldo 32½ pCt. inzakten.

Bankaandelen hadden ook eenigszins onder den drang der gebeurtenissen te lijden, vooral de koloniale, zooals Ned. Handel Maatschappij en Koloniale Bank. Opgemerkt zij hier voorts nog, dat door den beperkten invoer, gevolg van Duitschland's maatregelen ter bescherming van zijn wisselkoers, de bedrijvigheid in de documentenafdeeling bij de banken, die in het vorig jaar een zeer grooten omvang had aangenomen, thans sterk is ingekrompen.

De *mijnbouwfondsen* trekken bijzonder weinig belangstelling, ook al zijn er nu en dan voor enkele soorten vrij groote koersbewegingen.

Voor *petroleumaandelen*, welke zich aanvankelijk eenigszins konden herstellen, wat de Rumeensche soorten betreft op de verwachte schadevergoeding, wat het hoofdfonds — Koninklijke — aangaat, in verband met de verdere uitbreiding en consolidatie van het bedrijf, (o.a. wordt de overneming van de „Cosden Oil Company” als aanstaande genoemd) en voor Russische soorten wegens den hooger

olieprijs te Bakoe, — is de stemming ten slotte geheel en al omgeslagen. Het onverminderd voortzetten van den oorlog en de officieele berichten omtrent de ernstige schade aan de bezittingen der Astra Romana toegebracht, deden het animo voor Rumeensche soorten, inzonderheid voor Geconsolideerden bekoelen, terwijl Russische soorten, aanvankelijk vast, later in reactie waren op berichten, dat de stijging van den olieprijs uitsluitend een gevolg was van afnemende productie door gebrek aan vervoerscapaciteit en arbeidskrachten, zoodat de verbetering van dien prijs volstrekt niet onverdeeld gunstig mag worden geacht. Koninklijke verloren in de afgelopen maand 21½ pCt., welk verlies grootendeels in de laatste paar dagen van de week is ontstaan.

Het gemis aan gelegenheid tot verscheping heeft op de koersen der rubberaandeelen een sterken druk uitgeoefend, waartoe mede bijdroeg het feit, dat de stemming te Londen voor het product niet meer zoo gunstig is. Toch bleken de aanvankelijk behaalde koerswinsten zóó groot, dat deze in sommige gevallen nog winsten hebben te boeken. Zoo toonen Bandars ondanks de later ingetreden daling, tegenover begin Januari nog een koerswinst aan van 4½ pCt., Kendeng Lemboe van 26 pCt. enz. Oost-Java en Serbadjadi alsmede Amsterdam Rubber sluiten daarentegen zeer flauw en verloren onderscheidenlijk 35, 13 en 16 pCt.

Het meest werden in de afgelopen week weer de *scheepvaartandeelen* getroffen. Aan den eenen kant dreigt het uitgebreide Engelsche mijneveld, aan den anderen kant de thans niets meer ontziende Duitsche duikbootenoorlog; Onder deze omstandigheden schijnt de scheepvaart totaal te zijn stopgezet, tot tijd en wijle de molestkwestie zal zijn geregeld of een bevredigende oplossing met de Centrale Mogendheden zal zijn gevonden, bijaldien van dit laatste wat komt. In plaats van groote oorlogswinsten is thans het bedrijf der scheepvaart geheel lam gelegd, hetgeen, hoe betreurenswaardig ook voor de betrokken aandeelhouders, bij een langen duur nog veel ernstiger kan worden voor de binnenlandsche industrie en voor het levensmiddelen-vraagstuk. Sommigen verwachten echter, dat wellicht eerder dan men denkt, de regeering er iets op zal vinden om de scheepvaart weer in gang te brengen. Intusschen geldt, wat hierboven voor rubberfondsen werd gezegd in nog sterkere mate van scheepvaartpapieren. Deze hebben gedurende de eerste helft van de maand dermate van de toenmaals voor het bedrijf gunstig schijnende vooruitzichten geprofiteerd, dat thans, in weervil van de koersinzinking, de noteeringen in vergelijking met een maand geleden haast geen verschillen aantoonen. Merkwaardig is de koersstijging der aandelen Bothnia. Deze onderneming heeft tijdens den oorlog op één na al haar schepen verloren, doch, daar de vaartuigen naar het schijnt ver boven boekwaarde verzekerd zijn en onder de huidige omstandigheden de vaart toch onmogelijk is geworden, acht men dit verlies van materieel voor de aandeelhouders eerder een gunstige omstandigheid. Vandaar, dat het bericht nopens het vergaan van de „Gamma” met een rijzing van ruim 10 pCt. werd begroet. Eerst later echter zal, ook aan de hand der balans kunnen blijken of deze beoordeeling wel op goede gronden rust. Voor alle overige scheepvaartandeelen was het slot gedrukt en zeer flauw. Aandeelen Nievelt Goudriaan verloren in de afgelopen week 40 pCt.

Tabaksaandeelen, die juist eenige neiging toonden om zich van de jongste koersverliezen te herstellen op de verwachting, dat de Duitsche grenzen voor den invoer van tabak weer spoedig zouden worden opengezet, hebben door het afsnijden van alle scheepsgelegenheid natuurlijk ernstig geleden. De koersafbrokkeling ging evenwel niet met handel van beteekenis gepaard. Zeer flauw sluiten intusschen aandelen Deli Maatschappij, Arendsborg en Senembah.

	2 Jan.	13 Jan.	3 Feb.	Rijzing of daling.
Koloniale Bank	160	156¾	154⅞	— 5⅞
Nederl. Ind. Handelsbank	232	232	235	+ 3
Nederl. Handel-Mij. resc.	192¼	190	186	— 6¼
Vereenigde Blikfabrieken	158⅞	159	156⅞	— 2
Wester Suikerraff.	190	199¾	200	+ 10
Vorstenlanden	241	243⅞	232½	— 8½
Handelsvereen. A'dam	365½*	347	332	— 32¼
Suiker Cultuur	197¼	196	194¾	— 2½
Redjang Lebong	145¾	151	154¼	+ 8½
Geconsolideerde	167½	171	162	— 5½
Koninklijke	526½	528	510	— 1½
Orion	53¼	52⅞	48⅞	— 5⅞
Steana Romana	106	111	108¼	+ 2¼
Amsterdam Rubber	247	246	231	— 16

	2 Jan.	13 Jan.	3 Feb.	Rijzing of daling.
Bandar Rubber	147	160½	151½	+ 4½
Kendeng Lemboe	216	244	242	+ 26
Oost-Java Rubber	255	255	220	— 35
Serbadjadi	323	322	310	— 13
Holland-Amerika-Lijn	405	424½	402½	— 2½
Kon. Holl. Lloyd	179¾	189¼	178½	— 1¼
Kon. Ned. Stoomboot	218¾	229½	216½	— 2¼
Ned. Scheepvaart-Unie	169	173	164¼	— 4¾
Oostzee	294¾	309	335	+ 40¼
Amsterdam Deli	230	235	230	—
Deli Batavia	418	424	422	+ 4
Deli Cultuur	182	186½	175	— 7
Deli-Maatschappij	505½/10	510	508½	+ 2⅞/10
Senembah	502½	524½	510	+ 7½
West-Java Thee	85½	76	76½	— 9
Madoera pref.	66	73½	73½	+ 7½

* ex. div.

In de *Amerikaansche* afdeling waren hier wel de geheele maand Januari de omzetten in verband met Wilson's pogingen ten behoeve van den vrede zeer beperkt, maar desniettemin was ons publiek toch kooper. Zelfs nadat men van de eerste verrassing, die de heftige reactie in Wallstreet veroorzaakte, bekomen was, werd hier, terwijl de arbitrage afgaf, veel lust betoond om op het sterk verlaagd koerspeil fonds op te nemen. Eerst toen men te New York bij zijn houding bleef volharden en geruchten, — die later juist bleken — omtrent een afbreken van de diplomatieke betrekkingen met Duitschland de ronde gingen doen, slonk deze kooplust. Zeer wild was af en toe de handel in Steelaandelen. De plotselinge scherpe daling in dit fonds was dan ook een groote ontgoocheling, daar wegens de verwachtte hooge kwartaalontvangsten, die blijkens onderstaand staatje inderdaad zeer meevielen, juist oeginweek nogal groote aankopen in dit aandeel werden uitgevoerd.

	Netto-ontvangsten.		div.	surplus
	1915	1916		
1e kw...	\$ 12.458.000	\$ 60.713.000	1¼	\$ 32.854.000
2e kw...	„ 27.950.000	„ 81.126.000	2¼	„ 40.965.000
3e kw...	„ 38.711.000	„ 85.817.000	2¼	„ 51.890.000
4e kw...	„ 51.232.000	„ 105.968.000	3	„ 69.417.000
	\$ 130.352.000	\$ 333.624.000		

Hoewel deze cijfers thans even in het vergeetboek zijn geraakt, is het waarschijnlijk, dat zij binnen afzienbaren tijd weer invloed zullen gaan uitoefenen. Overigens moet ook niet uit het oog worden verloren, dat zelfs in het allergergste geval, de staalindustrie van regeeringswege en ook van de zijde der spoorwegen met orders zal worden overladen, zoodat bepaald pessimisme vooralsnog niet gewettigd schijnt. Al deze overwegingen bleven echter buiten aanmerking, zoodat, naast Steels, ook American Cans, American Car & Foundry's, Anaconda's en Marinefondsen en tevens enkele spoorwegaandeelen als Union Pacifics, Missouri's, Erie's en Denvers op 4 tot 10 pCt. lageren koers en meer, afgegeven werden.

	2 Jan.	13 Jan.	3 Feb.	Rijzing of daling.
American Beet Sugar	84	90	99	+ 15
American Can	49⅞	52	44	— 5⅞
American Car & Foundry	70¾	71⅞	67⅞	— 3⅞
American Hide & Leather	58¾	65⅞/16	59	+ ⅞
American Smelting	101¾	102¾*	94¾	— 5½
Anaconda Copper	176	177⅞	164	— 12
Central Leather	90	92	79½	— 10½
Studebaker	106	107*	96½	— 9½
U. S. Steel	103¾	106¾*	101⅞	— 1⅞
Achison Topeka	103	105½*	102	+ ½
Denver	18⅞	18¼	15⅞/16	— 3⅞/16
Erie	33	32⅞/16	28⅞	— 4⅞
Missouri Kansas & Texas	11⅞	9	8¼	— 3⅞
Southern Pacific	97	96¼*	94½	— 1
South. Railway cert. v. aand.	29⅞/16	28⅞	27	— 2⅞/16
Union Pacific	148¾	145½*	136	— 8¾
Intern. Merc. Mar. afg.	30⅞/16	29¼	26⅞	— 4⅞/16
„ „ „ pref.	84¾	82⅞/16	72¼	— 12½

* ex. div.

Daar aan buitenlandsche beurzen het koersverloop, voor zoover het Amerikaansche en scheepvaartfondsen betrof, natuurlijk identiek was aan Wallstreet en Amsterdam, terwijl in andere fondsen nagenoeg niets omging, — te Londen niet

wegens de aanstaande onteigening van alle fondsen, die naar het buitenland gespuid kunnen worden; te Berlijn niet wegens de ophanden zijnde nieuwe oorlogscening, — kan een beschouwing van het koersverloop aan de buitenlandsche beurzen gevoelig achterwege blijven. Slechts zij medegedeeld, dat te Kopenhagen de effectenmarkt wegens den verscherpten duikbootenoorlog zulk een gedemoraliseerd voorkomen had, dat besloten werd, om „afslachting” te voorkomen, de beurs aldaar voorloopig eenige weken te sluiten.

GOEDERENHANDEL.

DE MARKT DER SPECERIJEN IN 1916.

Aan het jaaroverzicht betreffende specerijen in 1916 van den heer M. P. van Jinnelt, makelaar te Amsterdam, is het volgende ontleend:

Peper. De markt opende vast, met steeds toenemende vraag en voortdurend hogere prijzen voor de nog resteerende vrije partijen, waarvan de voorraad bij het uitvoerverbod, op 16 Maart, tot op plm. 1000 balen Zwarte Lampong geslonken was.

Op aanvraag werd door de N.O.T. consent tot uitvoer verleend en kon daarvoor de prijs van 175 cts. per ½ K.G. bedongen worden. Aan latere vraag tot hogere prijzen kon slechts gedeeltelijk door kleine restanten voldaan worden.

Van witte peper was de voorraad van vrije partijen zeer gering; de kleine restanten witte Muntok werden van 140 tot plm. 200 cts. opgenomen.

Op de termijnmarkt hadden geen omzetten plaats en werden tengevolge van het uitvoerverbod vanaf 20 Maart geen noteringen meer opgemaakt.

Voor de aan de N.O.T. geconsigneerde partijen was de handel op binnenlandsche consumptie aangewezen, maar doordien toevoeren geheel ophouden en de Engelsche markt daardoor ook belangrijk vaster werd, toonde zich daarvoor flinke belangstelling tot beterende prijzen.

In het begin van het jaar kwamen nog eenige partijen zwarte en witte Java Peper aan de markt, welke tot ongeveer taxatie verkocht werden.

De laatste aanvoeren kwamen in Februari binnen en vonden sedert dien alhier geen nieuwe arrivementen plaats. Van witte Peper is de voorraad inmiddels klein geworden, zoodat eenige nieuwe aanvoeren gewenscht zouden zijn.

De stemming was het geheele jaar door vast.

De prijzen liepen voor N.O.T. zwarte Lampong van 36 tot 50 cts., witte Muntok van 60 tot 85 cts. en voor witte Bintohan van 55 tot 80 cts. omhoog.

Kruidnagelen. Van Zanzibar vonden wederom geen aanvoeren plaats, zoodat de handel op den kleinen ouden voorraad was aangewezen.

De stemming was vast, maar de kooplust liet te wenschen over. Een mooie, nog vrije partij van 200 Matten, met Kas-Certificaten, in Augustus bij inschrijving aan de markt gebracht, kon slechts na veel moeite en ver beneden taxatie verkocht worden.

Later ontstond voor de kleine restanten meer vraag, waardoor de prijzen van plm. 90 tot 175 cts. opliepen. Bij de uitvaardiging van het uitvoerverbod op 11 November bestond er van vrije nagelen wel geen voorraad meer. Op termijn hadden geen omzetten plaats en werden vanaf 1 Mei geen noteringen meer opgemaakt.

Van Amboina onder N.O.T.-conditiën kwamen eenige partijen nagelen en stelen aan de markt, welke tot flinke prijzen opgenomen werden.

Van den nieuwen oogst zijn wel eenige partijen binnengekomen, maar helaas zijn deze tot heden, tot groote teleurstelling der binnenlandsche consumptie, door de N.O.T. nog niet vrij gegeven.

Muskaatnoten op termijn. Door de grootere belangstelling, welke voor dit artikel ontstond, liepen de prijzen op termijn (vrije Noot), bij de betrekkelijk kleine voorraden spoedig beduidend hooger.

Op een kleine reactie tegen het einde van Maart, tengevolge van winstnemingen, volgde wel spoedig een gedeeltelijk herstel, maar de markt kon zich daarvan toch niet geheel herstellen en bleef tot de maand Juli aan schommelingen onderhevig.

In Augustus werd de stemming weder beter.

Door veel speculatieve vraag liepen de prijzen, bij flinke omzetten, bijna dagelijks hooger en werd daags voor het uitvoerverbod tot den prijs van 165 cts. verhandeld.

Het uitvoerverbod van alle specerijen verscheen op 11 November, en werden vanaf 13 November geen noteringen meer opgemaakt. In verband met later nog geregistreerde enkele contracten bij de Liquidatiekas, liepen de prijzen terug tot 82½ cts.

Periodieke Veilingen. De afloop van de eerste der periodieke driemaandelijksche Specerijen-Veilingen, in Januari, was, door de betere stemming voor het artikel, gunstig.

Zowel voor de vrije alsook voor de aan de N.O.T. geconsigneerde partijen bestond goede kooplust, zoodat nagenoeg al het aangeboden tot taxaties en hooger kon worden afgedaan.

Groote orders van Amerika in de maand Februari, gepaard gaande met flinke afname van den voorraad, veroorzaakten een willige stemming.

Zoals te verwachten was, bestond er in de April-Veilingen dan ook veel belangstelling. Ofschoon de taxaties in deze Veilingen tegenover die der Januari-Veilingen 20 à 25 cts. voor N.O.T. en p.m. 40 cts. voor de vrije partijen waren verhoogd, werd bijna het geheele aanbod, meerendeels nog flink daarboven opgenomen.

De partijen van de Cr. & Hvg. „Banda” waren reeds voor de veiling onderhands afgedaan.

Bij de, in de maanden Mei en Juni bij inschrijving aan de markt gebrachte partijen, bleek het animo veel verminderd.

De stemming was lusteloos en bestond er in de Juli-veilingen absoluut geen kooplust.

Behalve eenige koopen van de Cr. en Hvg. „Banda”, welke nog tot taxaties voor de binnenlandsche consumptie werden opgenomen kon alleen, door belangrijk onder taxaties af te geven, het een en ander verkocht worden.

Het grootste gedeelte moest opgehouden worden.

Allengs werd de stemming weder beter en hoewel importeurs meer vasthoudend waren, tengevolge van grootere bezwaren voor verdere afladingen, konden meerdere partijen van het in de Juli-veilingen opgehoudene tot om-en-nabij taxaties afgedaan worden.

De kooplust in de October-veilingen was niet groot.

Een gedeelte kwam echter tot afdoening waarbij voornamelijk de grove stuktallen wederom flinke prijzen konden behalen.

Spoedig na afloop van deze veilingen werd de stemming willig. De prijzen liepen belangrijk hooger, bij flinke omzetten, zoodat ook de in de October-veilingen opgehouden partijen, grootendeels plaatsing vonden.

Het uitvoerverbod van alle specerijen op 11 November, hetwelk speciaal voor dit artikel geheel onverwacht verscheen, heeft menigen handelaar veel schade berokkend. De handel kwam vrijwel geheel tot stilstand en de markt sluit in gedrukte stemming.

In de vier veilingen, te Amsterdam en Rotterdam, bestond het aanbod in de eerste hand uit:

	1916.	1915	1914
	Colli.	Colli.	Colli.
Stuktal, Banda en Siauw	4182	5145	6077
Idem, bijsoorten	1754	495	1152
Ongelijk en Ordinair, van alle soorten	6499	5586	5616

Foelie. In de Januari-veilingen werden de vrije partijen tot taxaties opgenomen, waartegen van de aan de N.O.T. geconsigneerde partijen slechts enkele koopen mooie kwaliteiten verkocht konden worden.

Later ontstond meer kooplust.

Vrije Foelie werd hooger verhandeld en op vraag van Amerika, konden ook de in veiling opgehouden N.O.T.-partijen grootendeels plaatsing vinden.

De stemming in de April- en Juli-veilingen was ongeanimeerd.

De aangeboden vrije foelie werd echter grootendeels opgenomen, de goede soorten boven en de ordinaire iets onder taxaties.

Van de N.O.T.-partijen kon slechts een gedeelte tot afdoening komen, waarbij meestal flink op taxaties moest worden toegegeven. Het grootste gedeelte bleef onverkocht.

Voor vrije partijen ontstond spoedig meer vraag waardoor het vroeger opgehoudene uit de markt werd genomen.

De prijzen liepen bij flinke omzette, dagelijks hooger en werd begin November voor prima Siauw 230 cts. en voor Banda F 235 cts. betaald.

Voor N.O.T.-Foelie bleef de stemming lusteloos en konden in en na de October-veilingen, waarin alleen N.O.T.-partijen werden aangeboden, slechts eenige koopen, voornamelijk Banda-soorten, tot ca. 10 ct. onder taxatie afgedaan worden.

Sedert het uitvoerverbod is er ook in dit artikel bijkans geen handel meer en sluit de markt lusteloos.

Aan de statistieken ontleenen wij nog het volgende:

	1913	1914	1915	1916
Invoer:				
Noot (colli).....	14.200	12.700	12.700	14.600
Foelie (colli).....	5.600	4.200	4.300	4.700
Kruidnagelen (colli).....	9.300	6.100	8.200	2.900
Peper (balen 50 K.G.).....	79.700	82.200	106.400	15.500
Verkoopen: (eerste hand)				
Noot (K.G.).....	781.000	769.000	680.000	715.000
Foelie (K.G.).....	187.000	152.000	188.000	144.000
Voorraad: (eerste hand)				
Noot (K.G.).....	221.000	155.000	165.000	250.000
Foelie (K.G.).....	60.000	70.000	78.000	112.000
Kr.nag. (bal. 50 K.G.).....	20	—	—	—
Peper (balen 50 K.G.).....	1.300	65	—	—
Loop der prijzen:	1913	1914	1915	1916
Prima noten	40	35	33	a 34 b 42
" "	37	33	33	60 85
" "	35	32	35	50 75
" "	31	33	40	60 150
" "		35		85
Foelie Ltr. F....	150	135	125	125 125
" "	146	133	120	120 145
" "	142	132	125	112 235
" "	135	132	125	112 150
Peper (zwarte Lamp.)	26	25 1/2	30	36 58
" " "	23 1/4	24	57 3/8	50 175
" " "	26 3/8	39	50	
" " "	25 3/8	30	57 1/4	

	A.	Z.	A.	Z.	A.	Z.	A.	Z.
Nagelen* ..	56	54 3/8	55	31 1/4	55	36 1/8	80	58
" ..	52	56 7/8	60	34	60	40	110	110
" ..	58	30 3/8	58	52	65	58		80
" ..		31		40				175

a — onder N. O. T. conditie. b — vrije artikelen.

A — Amboina. Z — Zanzibar.

* De prijzen sub 1916 zijn voor Amboina uitsluitend „N. O. T. conditie” en voor Zanzibar uitsluitend „vrije artikelen”.

De afladingen hebben ongeveer bedragen:

Oogst- jaar	Peper (1 Juli-30 Juni)		Nagelen (1 Aug.-31 Juli)	
	Lampong, enz. picols	Straits ton	Tellicherry cwts.	Zanzibar Mn.
1913/14	219.000*	14.200	130.000	190.000
1914/15	262.000*	14.300	± 100.000	125.000
1915/16	374.000*§	15.800	± 100.000	205.800
Raming				
1916/17	220.000	13.000	± 100.000	120.000

De voorraad peper (in balen) op de 7 hoofdmakten van Europa bedroeg:

	Voorraad 1 Jan. '16	Invoer 11 mnd.	Aflever. 11 mnd.	Voorraad 1 Dec. '16
(daarvan Nederland)	125.400	204.900	194.000	136.300
tegen 1915	(16.700)	(35.700)	(22.100)	(30.300)
" 1914	171.900	300.800	361.600	111.100
" 1913	328.700	234.700	404.000	159.400
" 1913	426.500	288.500	398.500	316.500

GRANEN.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Maart	Mais Maart	Lijnzaad Februari
5 Feb. '17	174 1/4	100 3/8	54 3/4	—	—	—
29 Jan. '17	171 3/4	99 1/8	55 3/4	14,30	10,55	23,80
5 Feb. '16	132 7/8	77 3/8	49 3/4	9,45 ³⁾	5,65 ⁴⁾	12,70
5 Feb. '15	164 5/8	81 1/4	60 3/4	12,25 ³⁾	5,70 ³⁾	10,—
5 Feb. '14	93 1/4	66 1/2	39 1/2	8,60	5,— ⁴⁾	11,75 ³⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Februari. ⁴⁾ per Mei.

*) De noteeringen van Buenos Aires zijn van 29 Jan. en 5 Feb.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	5 Februari 1917	29 Januari 1917	5 Februari 1916
Tarwe	509,— ¹⁾	509,— ¹⁾	368,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	400,—
Mais (La Plata)	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	235,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	292,—
Haver (38 lb. white clipped)	19,— ¹⁾	19,— ¹⁾	14,85
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad) .	200,— ¹⁾	200,— ¹⁾	154,—
Lijnzaad (La Plata).....	740,—	740,—	470,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal -	
	28 Jan.- 3 Feb. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	28 Jan.- 3 Feb. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	18.400	59.397	48.351	—	—	—	59.397	48.351
Rogge	—	4.465	457	—	—	—	4.465	457
Boekweit	—	654	1.740	—	—	—	654	1.740
Mais	3.523	41.281	8.910	—	32.489	7.988	73.770	16.898
Gerst	—	2.608	9.644	—	5.492	850	8.100	10.494
Haver	—	—	6.145	—	6.790	1.230	6.790	7.375
Lijnzaad	2.842	2.842	6.873	—	7.560	12.660	10.402	19.533
Lijnkoek.....	400	6.350	14.450	—	9.132	250	15.482	14.700
Tarwemeel	630	3.660	—	—	—	—	3.660	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	4.400	49.558	75.921	—	—	—	49.558	75.921
Mais	—	7.479	5.110	—	—	—	7.479	5.110

5 Februari 1917.

Het is zeer bezwaarlijk een samenhangend overzicht te geven van den loop der graanmarkten in de afgelopen week. De Duitse afkondiging van den verscherpten duikbootoorlog heeft in de neutrale Europeesche landen den handel vrijwel geheel stop gezet, die juist weder levendiger begon te worden, voorzover in die landen van een geregelden handel sprake is en niet de Regeeringen den graanaanvoer geheel of gedeeltelijk hadden ter hand genomen. Algemeen wordt de verdere gang der gebeurtenissen afgewacht. Zowel in de Scandinavische landen als in Nederland en Spanje is het uitvaren der voor den graanaanvoer bestemde stoomschepen voorloopig uitgesteld, terwijl wegens de op zee dreigende gevaren, die sedert eenige dagen niet meer door verzekering kunnen worden gedekt, verscheppingen worden op-

gehouden en reeds beladen of onderweg zijnde schepen veiligheid zoeken buiten de bedreigde zeeën. Uit den aard der zaak wordt voor de vaart op de entente-landen geen groote verergering in den toestand verwacht, daar men blijkbaar meent, dat deze reeds het maximum van onveiligheid had bereikt. De markten in Amerika en Argentinië hebben dan ook niet zoo groote prijsveranderingen vertoond als de in de neutrale landen van Europa gewekte beroering zoude doen verwachten. Misschien zullen in de naaste toekomst de verliezen aan schepen nog grooter worden dan zij tot nog toe zijn geweest, doch in den laatsten tijd bereikten de dagelijksche verlieslijsten reeds zulk eene lengte, dat die bezwaarlijk veel verder zal zijn uit te breiden. De verscherpte duikbootoorlog behoeft dus niet noodzakelijkerwijze inkringing der verschepping van graan uit overzeesche gewesten met zich te brengen. Als eerste indruk schijnt men in Ame-

rika wel met zulk eene vermindering te hebben gerekend, want Mei-tarwe Chicago daalde van 171¼ cent op 31 Januari op 161 cent op 2 Februari, doch den volgenden dag herstelde zich de prijs, na aanvankelijk nog verder te zijn gedaald, tot 168¾ cent. Voor maïs waren de schommelingen minder hevig, daar voor dit artikel de hooge prijs niet zoozeer is gebaseerd op den export en reeds door de groote consumptievraag in het land zelve wordt gerechtvaardigd, welke vraag wordt versterkt door den uitvoer ook van de mindere kwaliteiten tarwe, die anders voor veevoeder zouden hebben gediend en nu door maïs dienen te worden vervangen. In Argentinië is eindelijk weder regen gevallen en hierdoor, doch wellicht ook tengevolge van den politieken toestand, zijn de prijzen, vooral van tarwe en lijnzaad, flink gedaald. Maïs heeft slechts zeer weinig van de laatste prijsstijging verloren en blijft tamelijk vast door goede vraag, zoowel voor export als voor binnenlandsch verbruik, daar de weiden nog steeds wegens de lange droogte te weinig veevoeder leveren.

Buitenlandsche granen in Nederland.

De Januari-distributie van voedergranen en lijnkoeken, die van de strenge vorst en de staking van vrijwel alle vervoer te water groote bezwaren ondervond, is na de bekendmaking omtrent den verscherpten duikbootoorlog een enkele dag gestaakt geweest, doch sedert weder voortgezet en de dagbladen melden, dat ook de Februari-distributie zal plaats vinden. De aanvoer ondervindt groote bezwaren. Het uitvaren uit Nederland der voor het laden van graan bestemde stoomschepen is voorloopig uitgesteld en de aankomst der reeds beladen schepen wordt zeer bemoeilijkt, zoodat in de laatste dagen geene ladingen zijn aangekomen. Verder zijn drie met graan en lijnkoeken geladen Nederlandsche stoomschepen verloren gegaan en met de beschikbare voorraden van tarwe, zoowel als voedergraan, zal dus zeer spaarzaam dienen te worden omgegaan. Het in werking treden der broodkaarten op 5 Februari komt dus zeer van pas. Het is ten zeerste te hopen, dat spoedig een uitweg worde gevonden uit de moeilijkheden, die zich bij den aanvoer naar ons land voordoen. Door de verhooging der prijzen voor lijnolie is weder eenige vraag naar lijnzaad merkbaar geworden, doch nieuwe zaken zijn nog niet tot stand gekomen.

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. Er blijft groote bedrijvigheid heerschen in de ijzer-, staal- en aanverwante industrieën en het afsluiten van contracten, welke niet direct of indirect samenhangen met oorlogswerk, begint moeilijker te worden. Voor een spoedige aflevering van handelsschepen wordt een aanzienlijke hoeveelheid materiaal door de scheepswerven benooidigd en hare bestellingen gaan natuurlijk voor bij alle gewone handelsorders.

De uitvoerhandel, afgezien van de aanvoeren voor de oorlogsbehoefden der geallieerden, is sterk verminderd, zulks tengevolge der door het Gouvernement ingevoerde beperkende maatregelen. Er is een stortvloed van werk in de staalfabrieken, welke met hoogdruk moeten werken om niet nog meer ten achter te komen.

Buiten de gewone aanzienlijke productie van „shell-steel-bars” is die van scheeps-, ketelplaten en secties ook groot.

Duitschland. Zooals reeds vroeger bericht, is het Stahlwerke Verband voor een jaar verlengd, ofschoon de meerderheid der leden voor een verlenging van twee jaar was. Thyssen wilde echter alleen toestemming tot het laatste voorstel geven op voorwaarde, dat „B”-producten (Stabeisen, Bleche, Walzdraht enz.) opnieuw in het Verband zouden worden ingesloten, hetgeen ondoenlijk werd gevonden. Er is echter besloten, niettegenstaande de ongunstige tijdsomstandigheden en de herinnering aan vorige mislukkingen, nogmaals de kwestie aangaande het opnemen van „B”-producten in het Syndicaat in overweging te nemen, doch in een meer krachtigen vorm dan voorheen.

Sedert 1912 waren de „B”-producten niet meer in het Syndicaat opgenomen.

Amerika. Nieuwe zaken bewegen zich binnen engere grenzen, tengevolge van de nog steeds heerschende moeilijkheden in het spoorwegverkeer. De afgelopen week was een der kalmste, die de staalmarkt sedert langen tijd gekend heeft. Niettemin hebben de fabrieken volop werk en de orders in hare boeken zullen haar bezig houden tot ver in 1918. Men zegt, dat in het Pittsburgh-district enkele fabrieken gedurende de laatste twee weken meer afgewerkt materiaal verzonden hebben, dan dat zij nieuwe orders ontvingen. De stemming der ruw-ijzermarkt was vast met stijgende prijzen.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
2 Febr. 1917..	nom.	134.-/-	199.10/-	30.10/-	—
26 Jan. 1917..	nom.	132.-/-	190.-/-	30.10/-	52.15/-
4 Febr. 1916..	88/6	95.15/-	180.-/-	31.2/6	89.-/-
5 Febr. 1915..	56/5	62.7/6	176.-/-	18.12/6	38.10/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

De aanvoer van Engeland staat geheel, van Duitschland zoo goed als geheel, stil. Komt hierin niet spoedig verandering, dan zullen verschillende industrieën geheel of ten deele stop komen te staan.

In de vraag naar huisbrandkolen wordt door de Rijkskolendistributie door levering van Limburgsche kolen, zoo veel als eenigszins mogelijk is, voldaan.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	2 Febr. '17	26 Jan. '17	19 Jan. '17	2 Febr. '16	2 Febr. '15
New York	14,30 c	17,15 c	17,35 c	11,90 c	8,60 c
Liverpool	10,33 d	10,91 d	10,94 d	7,66 d	5,09 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 26 Jan. '17	Overeenkomstige perioden	
		1915—'16	1914—'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	3871	3105	4240
„ Atlant. Havens	1574	1728	2177
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1831	1208	1678
„ „ 't Vasteland.	1458	1286	1613
„ „ Japan etc...	374	214	304

	26 Jan. '17	26 Jan. '16	26 Jan. '15
Amerik. havens.....	1399	1802	2050
Binnenland.....	1203	1284	1174
New York.....	142	334	110
New Orleans.....	489	462	413
Liverpool.....	852	850	915

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 17 Januari 1917.

Van Amerikaansche katoen werden in de afgelopen week in Liverpool groote contracten geliquideerd, waardoor prijzen ten slotte circa 75 punten daalden, terwijl ook de markt in New York hetzelfde beeld vertoonde. De toestand is echter vrijwel onveranderd, terwijl het Zuiden zeer vast blijft en verschepingskosten naar Liverpool ook verder gestegen zijn. Gisteren had weer een kleine reactie plaats en „futures” zijn in Liverpool weer 18 punten gestegen. In New York was de vraag voor actueele katoen wat levendiger, doch de vrees voor een grooten aanplant gedurende het aanstaande seizoen oefent ook reeds invloed uit. Bij de tegenwoordige consumptie behoeft men ook geen schaarschte van ruwe katoen te verwachten, doch bij een toename van het verbruik zou de toestand wel zeer kritiek kunnen worden. Egyptische katoen is na eene daling van 75 punten verleden Donderdag thans weer vrij vast; het is moeilijk een vaste meening te hebben over den prijsloop van dit artikel, ofschoon de statistische positie zeer sterk is.

Voor katoenen garens bestond slechts weinig belangstelling en indien er niet spoedig meer vraag doorkomt, zal de spinmarge, die nu al kleiner wordt, zeker nog verder inschrompelen. Klachten over schaarschte van leege manden en kisten worden zeer ernstig en de spoorwegmaatschappijen schijnen geen tijd te hebben deze te vervoeren. Binnenlandsche koopers dekken alleen hun directe behoeften, die niet groot schijnen te zijn, terwijl de exporthandel zeer verlaten is. Er is geen Indische vraag, zoodat de export hoofdzakelijk beperkt blijft tot Nederland en Scandinavië met nu en dan een enkel ordertje voor Frankrijk.

De doekmarkt is zeer kalm en de meeste overzeesche markten toonen slechts weinig belangstelling. Koopers nemen een afwachtende houding aan, ook al omdat katoenprijzen zoo sterk fluctueeren en zij voelen bovendien slechts

weinig neiging hun engagementen uit te breiden nu ook de kwestie van levering steeds moeilijker wordt. Bij gebleekte en geverfde goederen ondervinden exporteurs ook meer moeilijkheden dan zij gedacht hadden en voor vele orders worden de leveringstermijnen met maanden overschreden. Het binnenland is kalm en de vraag die daar eenige weken geleden bestond naar voorradige goederen, is weer geheel verdwenen.

WOL.

Daar de wolhandel door de Engelsche regeering geheel gecontroleerd en geregeld wordt, heeft de markt te Bradford geen belang meer als internationaal centrum voor dit artikel. Vooral de groote vrije Zuid-Amerikaansche markten en de markt te Boston, zullen als grondslag moeten dienen om zich over den algemeenen toestand van het product een oordeel te vormen. Het seizoen is zoo goed als afgelopen en de markt in La Plata zal weldra worden gesloten. Alle aangevoerde hoeveelheden worden tegen zeer hooge prijzen opgenomen en het is opvallend dat het vooral Deutsche firma's zijn die in de laatste tijden groote contracten afsluiten. Wat Zuid-Amerika betreft, verwacht men eene nieuwe productievermindering van 10 %. De uitvoer van Australië en Nieuw-Zeeland bedroeg in de tweede helft van 1916 resp. 628.100 en 141.300 balen, zijnde resp. 358.000 en 4.800 minder dan in den overeenkomstigen tijd van 1915.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
26 Januari 1917	68	52	42	35	31
19 „ 1917	68	52	43 1/2	35 1/2	31
28 Januari 1916	43	37	32 1/2	28 1/2	25

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Koffie blijft zeer vast gestemd. De voor uitvoer in aanmerking komende koffie bedingt bij voortdurende ongeveer de prijzen waartoe aan het in den laatsten tijd aangeboden, toegang in Duitschland wordt verleend. De N.O.T. soorten evenwel blijven oploopen, omdat er veel te weinig is en nieuwe toevoer nog altijd niet plaats vindt.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
3 Feb. 1917	224.000	6875	3.064.000	6200	12
27 Jan. 1917	269.000	6750	3.154.000	6200	12 3/8
3 Feb. 1916	283.000	6050	2.572.000	6100	—
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
3 Feb. 1917 ..	27.000	1.625.000	104.000	8.429.000
3 Feb. 1916 ..	55.000	2.466.000	148.000	9.756.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 31 Januari, in duizenden balen.

	1917	1916	1915	1914	1913
Voorraad in Europa ..	3.797	3.509	4.316	7.693	6.699
Stoomend					
{ Brazilië ..	426	947	1.125	795	714
{ Oost-Indië ..	?	168	32	26	75
{ Ver. Staten	—	20	—	42	22
	4.223	4.644	5.473	8.556	7.510
Voorraad Ver. Staten	2.478	2.072	1.486	1.576	2.314
Stoomend					
{ Brazilië ..	478	410	711	618	540
{ Oost-Indië ..	?	3	6	12	37
naar Ver. Staten	7.179	7.129	7.676	10.762	10.401
Voorraad in Rio	242	299	415	380	237
„ „ Santos ..	3.144	2.515	1.999	2.064	2.011
„ „ Bahia ..	36	43	38	70	41
Totaal	10.601	9.986	10.128	13.276	12.690
	1916	1915	1914	1913	1912
Op 31 December	11.253	10.272	10.091	13.665	13.437
Op 1 Juli	7.091	7.538	11.289	10.275	10.965

SUIKER.

Doordat de verwachte regeeringsregeling voor den uitvoer de afgelopen week nog uitbleef, was de stemming van onze Bietsuikermarkt kalm. Zoowel Speculanten als Raffinadeurs bleven een afwachting houding aannemen. Enkele verkoopen vonden plaats van dispoibele suikers tot f 23 1/4, terwijl Mei-levering ten slotte tot f 23 1/4, gelaten werd. De markt sloot flauwer.

Wat den toekomstigen uitzaai van suikerbieten in Europa betreft, zoo wordt het hoe langer hoe waarschijnlijker, dat met eene niet onaanzienlijke inkrimping in Duitschland gerekend moet worden, omdat de bietenbouw te onvoordeelig is vergeleken bij andere gewassen.

Uit Engeland wordt gemeld, dat het Gouvernement voornemens is het binnenlandsch verbruik tot 50 % van de consumptie gedurende 1915 te beperken.

Op Java blijft de markt stil; de eenige transactie, die gemeld werd, betreft eene flinke partij dispoibele witte suiker — dus uit den oogst 1916 — tot ongeveer f 14 1/4. Volgens Czarnikow heeft de laatste oogst opgebracht: 1.610.000 tons, samengesteld ongeveer als volgt:

800.000 tons	Superieur
500.000 „	N ^o . 16 tot 30
250.000 „	„ „ 12 „ 14
60.000 „	Molasses.

Volgens mailberichten waren uit oogst 1917 tot einde November ruim 14.000.000 picols verkocht, waarvan echter een gedeelte en wel waarschijnlijk het grootste gedeelte nog in handen van Chineesche speculanten is.

In Amerika bleef de markt de geheele week prijshoudend op onveranderde noteeringen. De ontvangsten bedroegen 57.000 tons, de versmeltingen 45.000 tons en de voorraden 75.000 tons tegen voorraden van 58.000 en 111.000 tons in de beide voorgaande jaren.

Cuba-statistiek:

	1916/17	1915/16	1914/15
Ontv. d. wk. tot 20 Jan. '17	91.533	110.932	65.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1916	220.558	351.855	201.676 „
Totale exp. sedert 1 Dec. '16	107.823	204.752	112.930 „
Exp. n. U.K. 1916	524.318	367.580	232.734 „
„ „ Frankrijk 1916	144.435	5.895	33.011 „
Totale voorraad op 22 Jan. 1917	111.000	146.288	103.000 „
Werkende fabrieken	161	164	148
Export Geraffin. uit de V. S. v. N. A. 11/1/17 ..	2.888	17.226	7.826 „

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdams per Februari.	Londen			New York 96 % Centrifug.
		Tales Cubes No. 1	White Java: fob.	Americ. Granu- lated fob.	
2 Feb. 1917	f 23,—	47/1 1/2	—	—	4,70 à 4,89
26 Jan. 1917	„ 23 19/32	47/1 1/2	20/6	26 1/4 1/2	4,70 à 4,89
2 Feb. 1916	„ 25 1/2	40/6	20/3	23 3/4 1/2	4,83 à 4,89
2 Feb. 1915	„ 15 1/2	31/-	—	—	4,26
21 Juli 1914	„ 11 18/32	18/-	—	—	3,26

VETTEN EN OLIËN.

Oleo-Margarine zonder zaken bij onveranderde noteeringen.

C. i. f. Londen werden verkocht: 250 Trcs. „Overany” tot 115/-.

Oleo-Stock (Premier-Jus). Noord-Amerikaansche: zonder offerten. Zuid-Amerikaansche: verkocht 200 Trcs. „La Blanca No. I” Februari-aflading tot f 102 1/2, franco wal Rotterdam, inclusief alle molestverzekering, doch exclusief eventueel te heffen uitvoerrechten.

Oleo-Stearine. Noord-Amerikaansche fabrikaten werden op aflading tot f 94,— franco wal Rotterdam gedaan.

Hammel Premier-Jus. Zuid-Amerikaansche „Armour La Plata” aangeboden tot f 97 1/2 franco wal Rotterdam, exclusief eventuele uitvoerrechten.

Neutrallard zonder zaken. De afladings-offerten luiden f 125/126 1/2 franco wal Rotterdam.

Imitatie Neutrallard eveneens zonder zaken. De offerten luiden f 123,— franco wal Rotterdam.

Katoenzaad-olie. Op Maart/Mei-aflading was er deze week een offerte aan de markt van Boterolie tot f 13 1/2 f. o. b. New-York, welke niet geplaatst werd. Loco Boterolie iets lager, namelijk tot f 96/95.— aangeboden.

Geraffineerd Cocosvet iets flauwer. Noteering: f 87/86,— prompte levering.

COPRA.

De vrachten voor Copra van Ned.-Indië werden in het laatst der vorige week met f 5,— per 100 K.G. verhoogd, hetgeen tengevolge had, dat Java f. m. s. niet onder ca. f 51,— te koop was, terwijl koopers niet hooger dan f 47¹/₈ wenschten te betalen.

Later, toen de voorgenomen verscherpte duikbootoorlog bekend werd, trokken verkoopters zich geheel terug.

Ceylon cif. Londen £ 44.— en cif. Marseille £ 49.5.—

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

3 Februari 1917..	f 47 ¹ / ₈ (nom.)	} N.O.T.-condities.
27 Januari 1917..	„ 47 ¹ / ₈	
3 Februari 1916..	„ 41	
3 Februari 1915..	„ 51	
20-25 Juli 1914..	„ 28 ³ / ₄	

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

5 Februari 1917. Vrachten van Engelsch-Indië bleven vast. Inmiddels heeft de Britsche voedsel-controleur bepaald, dat invoer en distributie van rijst door het Wheat-Committee moet geschieden. Verwacht wordt, dat voor het vervoer schepen tot verlaagde vrachten aangewezen zullen worden.

De Grieksche handelsvaartuigen, welke eenige maanden werkeloos bleven, werden weder in de vaart gebracht; de Britsche Regeering moet schepen, ladende ca. 600.000 ton, gehuurd hebben tot een half jaar na afloop van den oorlog tot 30/- per ton laadvermogen per maand, met de bepaling, dat molestverzekering voor rekening der regeering zou zijn.

De Spaansche Regeering maakte beperkende bepalingen betreffende verkoop van schepen naar het buitenland en betreffende het doen van reizen tusschen buitenlandsche havens, waardoor deze vaartuigen voorloopig aan de vrachtemarkt onttrokken worden.

De vastgestelde maximum vrachten voor kolen van Engeland naar Fransche Westkust- en Middellandsche Zeehavens werden voor neutrale booten verhoogd met resp. 20 en 50 %. Men hoopt daardoor meer aanbod van onzijdige schepen voor de kolenvaart te krijgen. Naar vrije havens werden de vrachten eveneens belangrijk verhoogd. De Inter-Allied Chartering Executive heeft de huur voor schepen in die vaart vastgesteld op 47/6 tot 52/6 per ton laadvermogen per maand, molestverzekering voor rekening der regeering. Tengevolge van den verscherpten duikbootoorlog werd de neutrale scheepvaart in Europa nagenoeg stopgezet.

Naar Nederland vonden, behoudens een enkele bevrachting van Zuid-Amerika voor de Relief, geen bevrachtingen plaats. De Amerikaansche schepen, welke nu en dan voor stukgoed naar Rotterdam bevracht werden, zullen wel niet meer voor transporten naar Nederland beschikbaar gesteld worden, sedert de Vereenigde Staten met Duitschland in conflict geraakt zijn. De zeeliedenstaking werd opgeheven, nadat Nederlandsche schepen niet meer mochten uitvaren.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
29 J./3 F. 1917	—	—	—	—	140/-	130/-
22/27 Jan. 1917	—	—	—	23/-	—	130/-
31 J./5 F. 1916	—	—	f 12,—	15/9 ¹ / ₂	f 85,—	140/-
1/6 Febr. 1915	—	—	10/6	7/6	80/-	61/9
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
29 Jan./3 Febr. 1917 ..	—	—	560/-	650/-
22/27 Januari 1917 ..	—	—	—	—
31 Jan./5 Febr. 1916 ..	—	—	—	475/-
1/6 Februari 1915 ..	—	—	—	172/6 ¹ / ₂
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
29 Jan./3 Febr. 1917 ..	20/-	21/6	—	—
22/27 Januari 1917 ..	20/-	21/6	—	—
31 J./5 Febr. 1916 ..	22/9	22/-	—	—
1/6 Februari 1915 ..	17/-	16/6	19/-	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4 ¹ / ₂	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
29 J./3 F. 1917	40/9	89/3	—	—	—	—
22/27 Jan. 1917	34/-	59/6	—	70/-	—	—
31 J./5 F. 1916	fr 44,—	60/-	85/-	45/6	f 5,50	—
1/6 Febr. 1915	„ 21,25	31/4 ¹ / ₂	30/-	27/-	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
29 Jan./3 Febr. 1917 ..	220/-	280/-	—	—
22/27 Januari 1917 ..	220/-	272/6	—	—
31 Jan./5 Febr. 1916 ..	143/3	175/-	—	120/- ¹ / ₂
1/6 Februari 1915 ..	40/-	48/9	75/-	63/4
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹/₂) Per zeilschip.

BINNENVRACHTEN.

Bij den uiterst geringen aanvoer ging er in de vorige week zeer weinig aan de schippersbeurs om. Sommige schippers toonen weinig geneigdheid aan te nemen, omdat zij vreezen, dat door gebrek aan steenkolen geen sleepkracht verkrijgbaar zal zijn, wanneer de vaart weder open is.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Massale goed. Bovenrijn	Waterstand
	1/4 lostijd	1/2 lostijd		
29 Jan.-3 Febr. 1917 ..	—	—	—	gunstig
22-27 Januari 1917 ..	—	—	—	gunstig
31 Jan.-5 Febr. 1916 ..	0,32 ¹ / ₂	0,42 ¹ / ₂	—	gunstig
1-6 Februari 1915 ..	0,20	0,30	—	gunstig
20-24 Juli 1914 ..	0,60	0,70	1,05	gunstig

ADVERTENTIËN

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Turbines - Dieselmotoren
 Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
 IJzerconstructiën - Spoor- en Tramwegmaterieel, enz., enz.

MAANDSTAAT OP 31 JANUARI 1917
VAN
DE WISSEL- EN EFFECTENBANK
TE ROTTERDAM.

Aandeelhouders voor 90 % deelneming 2e Serie	f 1.350.000,—	Kapitaal	f 2.500.000,—
Kas, Wissels en Coupons	" 10.391.366,83 1/2	Vennootsch. Deposito in Effecten ..	} Als waarborg f 303.500,— voor 90 % v/ Aandeelhouders 2e Serie ,, 1.046.500,—
Eigen Fondsen	" 91.372,69	Vennootsch. Deposito in Geld	
Effecten van Aandeelhouders	" 303.500,—	Reserverekening	" 378.871,55
Deelneming in Syndicaten	" 80.879,38	Reserve voor te verstrekken Pensioenen en Ziekengelden	" 92.581,17
Prolongatiën en beleeningen gegeven ..	" 1.217.600,—	Fonds voor Pensioenen en Ziekengelden ..	" 26.249,—
Saldo's Bankiers	" 1.816.829,96	Debitorekening	" 6.946.471,15
Voorschotten op Onderpand of Borgtocht id. op Consignaties	" 2.828.645,43 1/2	Saldo's Bankiers	" 292.169,83
Debiteuren in Rekening-Courant	" 1.447.798,74	Traites geaccepteerd	" 44.373,01
Gebouwen en Safe-Deposit	" 512.432,83	Crediteuren in Rekening-Courant	" 8.572.382,81
Deelneming in het Zieken- en Pensioenfonds Twentsche Bankvereniging c.s. ..	" 118.830,17		
	f 20.203.098,52		f 20.203.098,52

DE TWENTSCHE BANKVEREENIGING

B. W. BLIJDENSTEIN & Co.

AMSTERDAM, LONDEN, ENSCHEDE, ALMELO.

MAANDSTAAT VAN DE KANTOREN AMSTERDAM.

	31 Januari 1917		31 Januari 1916	
DEBIT.				
Kapitaal en Reserven te Londen	f 6.734.250,—		f 6.617.187,50	
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponeed te Rotterdam ..	" —,—		" 117.000,—	
Aandeelen Wissel- en Effectenbank	" 1.865.000,—		" 519.000,—	
Fondsen voor rekening onzer Twentsche Kantoren gedeponeed te Londen	" 230.000,—		" 925.000,—	
		f 8.829.250,—		f 8.178.187,50
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponeed te Amsterdam ..		" 26.983.650,—		" 24.761.450,—
Kassa, Wissels en Coupons		" 15.595.447,38 1/2		" 11.883.294,72
Ned. Staatsleeningen, Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		" 32.735.618,36		" 24.126.207,87
Saldo's bij Bankiers		" 7.944.663,71 1/2		" 8.034.173,54
Prolongatiën gegeven		" 3.509.145,—		" 5.449.210,—
Syndicaten en Eigen Fondsen		" 3.551.530,30		" 1.961.361,87
Credietvereniging	f 18.906.297,07 1/2		f 20.202.877,65	
af: loopende promessen	" 1.860.000,—		" 1.815.000,—	
		" 17.046.297,07 1/2		" 18.387.877,65
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rekeningen-Courant ..		" 11.153.569,80 1/2		" 10.861.192,98
Voorschotten op Consignatiën		" 2.082.075,32		" 1.695.148,40
Gebouwen en Safe Deposit		" 950.446,19		" 985.368,09
Totaal		f 130.381.693,15		f 116.323.472,62
CREDIT.				
Kapitaal	f 11.901.500,—		f 12.227.000,—	
" Credietvereniging	" 2.422.292,50		" 2.153.602,50	
Reserven	" 4.686.083,44		" 4.547.273,64	
" Credietvereniging	" 2.416.609,17		" 2.237.804,02	
		f 21.426.485,11		f 21.165.680,16
Zieken- en Pensioenfondsen		" 171.244,31		" 155.430,71
Fondsen in Leen-Depôt		" 25.644.450,—		" 23.539.250,—
Deposito's		" 15.091.212,25 1/2		" 14.652.622,06
" op prolongatie		" 2.658.850,—		" 3.077.100,—
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen ..		" 263.107,90		" 383.258,03
Saldo's Rekeningen-Courant		" 41.192.678,95 1/2		" 30.591.815,27 1/2
" " " Credietverg		" 8.491.499,11 1/2		" 4.144.472,48
Saldo Rekeningen met de Bijkantoren ..		" 1.970.921,92		" 4.078.727,48
On Call genomen		" —,—		" 1.000.000,—
Kassiers-Rekeningen		" —,—		" 504.410,39
Te betalen Wissels		" 11.320.135,95		" 11.011.354,72
Diverse Rekeningen		" 2.151.107,63 1/2		" 2.019.351,31 1/2
Totaal		f 130.381.693,15		f 116.323.472,62

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN
Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen: — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e.a. verzekeringen
van elken aard.

DIRKZWAGER'S SCHEEPSAGENTUUR MAASSLUIS EN HOEK VAN HOLLAND

Belasten zich met het rapporteeren van schepen en het
behandelen van scheepszaken op den Nieuwen Waterweg

NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ MAASSLUIS

Contracteeren voor het bergen van gezonken schepen en
ladingen, op de rivieren en buitengaats; belasten zich met
het instellen van duikeronderzoek, enz. enz.

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen
Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie
Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,—, en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE Kapitaal 5.000.000 Roebels

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT **PETROGRAD**
Telegramadres: NEDRUSBANK

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-
courant, en verricht alle soorten wissel- en bankzaken

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van
de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ
de TWENTSCHE BANKVEREENIGING

zoomede tot de heeren HOPE & Co., Amsterdam
" " LIPPMANN ROSENTHAL & Co., " "
" " R. MEES & ZONEN, Rotterdam

De Erven de Wed. J. van Nelle ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken
Koffiebranderij - Theehandel

INSULAIRE HYPOTHEEKBANK TE ZIERIKZEE

PANDBRIEVEN in omloop op:
31 Dec. 1914 f 4.313.450
31 Dec. 1915 „ 4.828.200
31 Dec. 1916 „ 5.586.350

Verkrijgbaar tot den koers van
99¹/₂ 0/0

4¹/₂ 0/0 PANDBRIEVEN

De Directie:
Mr. D. J. JONGENEEL - H. J. KORLVINKE

LAPIDOTH & VIS ASSURANTIËN

De Ruyterkade 124, Amsterdam
belasten zich met het plaatsen
van alle assurantiën, speciaal
TRANSPORT-, MOLEST- EN BRAND-
VERZEKERINGEN

Algemeen Adresboek

van Nederland en
Nederlandsch-Indië

ten dienste van

Landbouw, Nijverheid en Handel

Prijs f 12,50

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

Holland-Canada Hypotheekbank — 's-Gravenhage

Uitstaand bedrag Pandbrieven ruim f 12.000.000,—

5 pCt. Pandbrieven tegen den koers van 100 pCt.

De Nederlandsche Overzee Trustmaatschappij

maakt bekend, dat hare Afdeelingen

TELEGRAMMEN
ADVISEURS

EN

ALGEMEENE STATISTIEK

zijn VERPLAATST naar

MAURITSKADE 43

NIJGH & VAN
DITMAR'S
UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM
Wijnhaven 111-113
Telef. 7841-42-43

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

NOORD-AMERIKAANSCH HYPOTHEEK BANK

TE LEEUWARDEN

UITGIFTE VAN

f 500.000,— 5¹/₂ pCt. PANDBRIEVEN

tegen den koers van 100 pCt.

in stukken van f 1000,—, f 500,— en f 100,—

De Pandbrieven zijn telkens na 10 jaar à pari aflosbaar

De Directie bericht, dat de INSCHRIJVING op bovenbedoelde stukken zal zijn opgesteld op

Vrijdag 9 Februari 1917, van 9 tot 4 uur,

ten KANTORE DER BANK, haar BIJKANTOOR te Middelburg en bij

H. OYENS & ZONEN te Amsterdam,

DUNLOP & Co. te Amsterdam,

DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, Agentschap, Rotterdam,

DE FRIESCHE HANDELSBANK te Leeuwarden,

Mrs. VAN VIERSSEN TRIP & FEITH te Groningen,

HENDRIKSE & Co's BANKIERS- EN EFFECTENKANTOOR, Middelburg en Sluis,

VAN RANZOW's BANK te Arnhem,

Firma J. LUYKX te Roosendaal en Firma LUYKX VAN HASSELT te Bergen op Zoom,

SPAARNEBANK te Haarlem,

alwaar prospectussen en inschrijvingsbiljetten verkrijgbaar zijn.

De storting zal moeten geschieden op Vrijdag 16 Februari 1917 ten kantore van inschrijving.

LEEWARDEN, 2 Februari 1917.